

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VIETOS SAVIVALDOS
ĮSTATYMAS**

1994 m. liepos 7 d. Nr. I-533
Vilnius

Nauja įstatymo redakcija nuo 2008 m. spalio 1 d.:

Nr. [X-1722](#), 2008-09-15, Žin., 2008, Nr. 113-4290 (2008-10-01), atitaisymas skelbtas: Žin., 2011, Nr. 45

**PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo tikslas

Šio įstatymo tikslas – skatinti ir plėtoti vietos savivaldą kaip demokratinės valstybės raidos pagrindą.

2 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis įstatymas nustato savivaldybių institucijų sudarymo ir veiklos tvarką įgyvendinant Lietuvos Respublikos Konstitucijos (toliau – Konstitucija) ir Europos vietos savivaldos chartijos nuostatas, apibrėžia vietos savivaldos principus, savivaldybių institucijas ir jų kompetenciją, funkcijas, savivaldybės tarybos nario statusą, savivaldybių ūkinės ir finansinės veiklos pagrindus.

2. Šio įstatymo nuostatos suderintos su Europos Sąjungos teisės aktais, nurodytais šio įstatymo priede.

3 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Savivaldybė** – įstatymo nustatytas valstybės teritorijos administracinis vienetas, kurio bendruomenė turi Konstitucijos laiduotą savivaldos teisę, įgyvendinamą per to valstybės teritorijos administracinio vieneto nuolatinių gyventojų išrinktą savivaldybės tarybą ir jos sudarytas, jai atskaitingas vykdomąją ir kitas savivaldybės institucijas ir įstaigas. Savivaldybė yra viešasis juridinis asmuo.

2. **Vietos savivalda** – įstatymo nustatyto valstybės teritorijos administracinio vieneto nuolatinių gyventojų bendruomenės, kuri turi Konstitucijos laiduotą savivaldos teisę, savitvarka ir savaveiksmiškumas pagal Konstitucijos ir įstatymų apibrėžtą kompetenciją.

3. **Savivaldybės institucijos** – už savivaldos teisės įgyvendinimą savivaldybės bendruomenės interesais atsakingos institucijos:

1) savivaldybės atstovaujamoji institucija – savivaldybės taryba, turinti vietos valdžios ir viešojo administravimo teises ir pareigas;

2) savivaldybės vykdomoji institucija (vykdomosios institucijos) – savivaldybės administracijos direktorius, savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojas (pavaduotojai) (kai ši (šios) pareigybė (pareigybės) steigama (steigiamos) ir kai šiai (šioms) pareigybei (pareigybėms) suteikiami vykdomosios institucijos įgaliojimai), turintys viešojo administravimo teises ir pareigas;

4. **Savivaldybės kontrolierius (savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba)** – subjektas, prižiūrintis, ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas savivaldybės turtas bei patikėjimo teise valdomas valstybės turtas, kaip vykdomas savivaldybės biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai.

5. **Savivaldybės centralizuota vidaus audito tarnyba** – savivaldybės administracijos struktūrinis padalinys, įsteigtas vidaus auditui atlikti savivaldybės administracijoje, savivaldybės administravimo subjektuose ar kituose savivaldybės viešuosiuose juridiniuose asmenyse, pavaldus ir atskaitingas savivaldybės administracijos direktoriui.

6. **Savivaldybės kontroliuojamos įmonės** – savivaldybės įmonės, veikiančios pagal Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymą, akcinės bendrovės ir uždarnosios akcinės bendrovės, kurių akcijos, suteikiančios daugiau kaip 1/2 balsų visuotiniame akcininkų susirinkime, nuosavybės teise priklauso

savivaldybei, ir įmonės, kuriose savivaldybės gali paskirti daugiau kaip pusę įmonės administracijos, valdymo arba priežiūros tarnybos narių.

7. **Savivaldybės administravimo subjektai** – savivaldybės institucijos ir įstaigos, kiti subjektai, turintys teisės aktų suteiktus įgaliojimus, atliekantys jiems pavestas administravimo funkcijas ir atsakingi už šių funkcijų įgyvendinimą.

8. **Savivaldybių funkcijos** – Konstitucijos nustatytos, šio ir kitų įstatymų savivaldybėms priskirtos vietos valdžios, viešojo administravimo ir viešųjų paslaugų teikimo funkcijos.

9. **Išimtinė savivaldybės tarybos kompetencija** – Konstitucijos ir įstatymų nustatyta kompetencija, kurios negali perimti, kištis į ją, įgyvendinti jokia kita savivaldybės institucija. Savivaldybės taryba negali atsisakyti savo išimtinės kompetencijos ar perduoti ją kitoms savivaldybės institucijoms.

10. **Paprastoji savivaldybės tarybos kompetencija** – įstatymų nustatyta kompetencija, kurią savivaldybės taryba įgyvendina pati arba gali perduoti savivaldybės vykdomajai institucijai (institucijoms) savivaldybės tarybos nustatyta tvarka.

11. **Savivaldybės bendruomenė** – savivaldybės nuolatiniai gyventojai, bendrais viešaisiais poreikiais, interesais ir savivaldos teisiniais santykiais susieti su savivaldybės taryba ir kitais viešojo administravimo funkcijas atliekančiais savivaldybės subjektais.

12. **Gyvenamosios vietovės bendruomenė** – savivaldybės gyvenamosios vietovės (jos dalies arba kelių gyvenamųjų vietovių) gyventojai, susieti bendrais gyvenimo kaimynystėje poreikiais ir interesais ir tenkindami šiuos poreikius ir interesus veikiantys įvairiomis tiesioginio dalyvavimo formomis (susirinkimas, viešas svarstymas, apklausa, veikla per savo atstovus, bendruomeninės organizacijos ir kt.).

13. **Bendruomeninė organizacija** – asociacija, kurios steigėjai ir nariai yra gyvenamosios vietovės bendruomenės (jos dalies arba kelių gyvenamųjų vietovių) gyventojai (jų atstovai) ir kurios paskirtis – per iniciatyvas įgyvendinti viešuosius interesus, susijusius su gyvenimu kaimynystėje.

14. **Seniūnaitis** – seniūnijos aptarnaujamos teritorijos gyvenamosios vietovės bendruomenės išrinktas atstovas, turintis šio įstatymo nustatytas teises ir pareigas.

15. **Sueiga** – seniūnijos aptarnaujamos teritorijos gyvenamųjų vietovių bendruomenių atstovų – seniūnaičių sueiga, sprendžianti šio įstatymo nustatytus klausimus.

16. **Savivaldybės tarybos narių frakcija** – ne mažesnė kaip trijų savivaldybės tarybos narių grupė, viename iš savivaldybės tarybos posėdžių viešu pareiškimu, įteiktu posėdžio pirmininkui, deklaravusi, kad veiklą savivaldybės taryboje tęsia susivienijusi į frakciją.

17. **Savivaldybės tarybos mažuma (opozicija)** – savivaldybės tarybos nariai arba narių grupė (grupės) ir (ar) frakcija (frakcijos), viename iš savivaldybės tarybos posėdžių viešu pareiškimu, įteiktu posėdžio pirmininkui, deklaravusi (deklaravusios), kad nedalyvauja sudarant arba sudarytoje (sudarytose) savivaldybės vykdomojoje institucijoje (vykdomosiose institucijose), ir nedelegavusi (nedelegavusios) į ją (jas) arba mero, mero pavaduotojo pareigas savo atstovų.

18. **Savivaldybės tarybos dauguma** – savivaldybės tarybos nariai arba savivaldybės tarybos narių grupė (grupės) ir (ar) frakcija (frakcijos), delegavusi (delegavusios) savo atstovų į savivaldybės vykdomąją instituciją (vykdomąsias institucijas) arba mero, mero pavaduotojo pareigas, arba viename iš savivaldybės tarybos posėdžių viešu pareiškimu, įteiktu posėdžio pirmininkui, nedeklaravusi (nedeklaravusios), kad nedalyvauja sudarant savivaldybės vykdomąją instituciją (vykdomąsias institucijas) ir nedelegavusi (nedelegavusios) į ją (jas) arba mero, mero pavaduotojo pareigas savo atstovų.

4 straipsnis. Vietos savivaldos principai

Pagrindiniai principai, kuriais grindžiama vietos savivalda, yra:

- 1) atstovaujamosios demokratijos;
- 2) savivaldybių savarankiškumo ir veiklos laisvės pagal Konstitucijoje ir įstatymuose apibrėžtą kompetenciją;
- 3) savivaldybės tarybos viršenybės prieš jai atskaitingas savivaldybės vykdomąsias institucijas. Savivaldybės taryba turi įgaliojimus kontroliuoti jos sudarytas ir jai atskaitingas savivaldybės vykdomąsias institucijas;

4) savivaldybės vykdomųjų institucijų atskaitingumo savivaldybės tarybai. Savivaldybės vykdomųjų institucijų sprendimai turi būti grindžiami įstatymais, Vyriausybės ir (arba) savivaldybės tarybos sprendimais;

5) atsakingumo savivaldybės bendruomenei. Savivaldybės tarybos nariai (toliau – tarybos nariai) už savo veiklą yra atsakingi ir atskaitingi rinkėjams ir visai savivaldybės bendruomenei;

6) savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumo. Savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus;

7) savivaldybių ir valstybės interesų derinimo tvarkant viešuosius savivaldybių reikalus;

8) bendruomenės ir atskirų savivaldybės gyventojų interesų derinimo. Savivaldybės institucijų priimti sprendimai bendruomenės interesais neturi pažeisti įstatymų garantuotų atskirų gyventojų teisių;

9) savivaldybės gyventojų dalyvavimo tvarkant viešuosius savivaldybės reikalus. Savivaldybės institucijos sudaro sąlygas savivaldybės gyventojams tiesiogiai dalyvauti rengiant ir svarstant sprendimų projektus, organizuojant apklausas, susirinkimus, sueigas, viešą peticijų nagrinėjimą, skatina kitas pilietinės iniciatyvos formas. Savivaldybės institucijos diegia savivaldos principus švietimo, kultūros ir kitose įstaigose, remia asociacijų iniciatyvas, susijusias su viešųjų savivaldybės reikalų tvarkymu;

10) veiklos skaidrumo. Savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla turi būti aiški ir suprantama savivaldybės gyventojams, kurie tuo domisi, jiems sudaromos sąlygos gauti paaiškinimus, kas ir kodėl daroma;

11) viešumo ir reagavimo į savivaldybės gyventojų nuomonę. Savivaldybės gyventojai ar jų atstovai turi teisę susipažinti su savivaldybės institucijų sprendimų projektais ir priimtais sprendimais, gauti viešus ir motyvuotus atsakymus į pareikštą nuomonę apie savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų ar atskirų valstybės tarnautojų darbą;

12) žmogaus teisių ir laisvių užtikrinimo ir gerbimo. Savivaldybės institucijų ar valstybės tarnautojų priimami sprendimai turi nepažeisti žmogaus orumo, jo teisių ir laisvių, lygių galimybių.

ANTRASIS SKIRSNIS SAVIVALDYBIŲ FUNKCIJOS

5 straipsnis. Savivaldybių funkcijos

1. Savivaldybių funkcijos pagal sprendimų priėmimo laisvę skirstomos į:

1) savarankiškasias. Šias funkcijas savivaldybės atlieka pagal Konstitucijos ir įstatymų suteiktą kompetenciją, įsipareigojimus bendruomenei ir šios interesais. Įgyvendindamos šias funkcijas, savivaldybės turi Konstitucijos ir įstatymų nustatytą sprendimų iniciatyvos, jų priėmimo ir įgyvendinimo laisvę ir yra atsakingos už savarankiškųjų funkcijų atlikimą. Įgyvendinant šias funkcijas, savivaldybių veiklą saisto įstatymų nustatyti reikalavimai ir tvarka, kuri, kai tai numatyta įstatymuose, nustatoma ir kituose teisės aktuose;

2) valstybines (valstybės perduotas savivaldybėms). Tai valstybės funkcijos, pagal įstatymus perduotos savivaldybėms atsižvelgiant į gyventojų interesus. Savivaldybės, įgyvendindamos šias funkcijas, turi įstatymų nustatytą sprendimų priėmimo laisvę. Savivaldybių veiklą įgyvendinant šias funkcijas riboja valstybės institucijų ir (arba) pareigūnų sprendimai. Atskirais atvejais valstybinės funkcijos gali būti perduotos savivaldybėms įgyvendinti sutarčių pagrindu. Savivaldybė tokią sutartį gali sudaryti tik tuo atveju, kai savivaldybės taryba pritaria. Šios funkcijos paprastai yra trumpalaikės ar sezoninio pobūdžio.

2. Savivaldybių funkcijos pagal veiklos pobūdį skirstomos į vietos valdžios, viešojo administravimo ir viešųjų paslaugų teikimo. Vietos valdžios funkcijas įstatymų nustatyta tvarka atlieka savivaldybės taryba. Viešojo administravimo funkcijas įstatymų nustatyta tvarka atlieka savivaldybės taryba, savivaldybės vykdomoji institucija (vykdomosios institucijos), kiti savivaldybės įstaigų ir tarnybų vadovai, valstybės tarnautojai, kuriems teisės aktai ar savivaldybės tarybos sprendimai suteikia viešojo administravimo teises savivaldybės teritorijoje. Viešąsias paslaugas teikia savivaldybių įsteigti paslaugų teikėjai arba pagal sudarytas sutartis kiti viešai pasirenkami fiziniai ar juridiniai asmenys.

3. Bendriems tikslams pasiekti savivaldybė gali sudaryti jungtinės veiklos sutartis arba bendrų viešųjų pirkimų sutartis su valstybės institucijomis ir (arba) kitomis savivaldybėmis.

4. Savivaldybė gali perduoti įgyvendinti administracinių ir viešųjų paslaugų funkcijas kitai savivaldybei abipusiu savivaldybių tarybų sutarimu sutarčių pagrindu, tačiau už šių funkcijų įgyvendinimą atsakinga yra funkcijas perduodanti savivaldybė.

6 straipsnis. Savarankiškosios savivaldybių funkcijos

Savarankiškosios (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos) savivaldybių funkcijos:

- 1) savivaldybės biudžeto sudarymas ir tvirtinimas;
- 2) vietinių rinkliavų nustatymas;
- 3) savivaldybei nuosavybės teise priklausančios žemės ir kito turto valdymas, naudojimas ir disponavimas juo;
- 4) savivaldybės biudžetinių įstaigų steigimas ir išlaikymas, savivaldybės viešųjų įstaigų, savivaldybės įmonių ir kitų savivaldybės juridinių asmenų steigimas;
- 5) savivaldybės teritorijoje gyvenančių vaikų iki 16 metų mokymosi pagal privalomojo švietimo programas užtikrinimas;
- 6) švietimo pagalbos teikimo mokiniui, mokytojui, šeimai, mokyklai, vaiko minimaliosios priežiūros priemonių vykdymo organizavimas ir koordinavimas;
- 7) bendrojo lavinimo mokyklų moksleivių, gyvenančių kaimo gyvenamosiose vietovėse, neatlygintino pavėžėjimo į mokyklas ir į namus organizavimas;
- 8) ikimokyklinio ugdymo, vaikų ir suaugusiųjų neformaliojo švietimo organizavimas, vaikų ir jaunimo užimtumo organizavimas;
- 9) medžioklės plotų vienetų sudarymas ir jų ribų keitimas;
- 10) maitinimo paslaugų organizavimas švietimo įstaigose, įgyvendinančiose mokymą pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo lavinimo programas;
- 11) savivaldybėms įstatymais priskirtų geodezijos ir kartografijos darbų organizavimas ir vykdymas;
- 12) socialinių paslaugų planavimas ir teikimas, socialinių paslaugų įstaigų steigimas, išlaikymas ir bendradarbiavimas su nevyriausybinėmis organizacijomis;
- 13) gyventojų bendrosios kultūros ugdymas ir etnokultūros puoselėjimas (dalyvavimas kultūros plėtros projektuose, muziejų, teatrų, kultūros centrų ir kitų kultūros įstaigų steigimas, reorganizavimas, pertvarkymas, likvidavimas ir jų veiklos priežiūra, savivaldybių viešųjų bibliotekų steigimas, reorganizavimas, pertvarkymas ir jų veiklos priežiūra);
- 14) sąlygų savivaldybės teritorijoje gyvenančių neįgaliųjų socialiniam integravimui į bendruomenę sudarymas;
- 15) savivaldybės socialinio būsto fondo sudarymas ir jo remontas, socialinio būsto nuoma;
- 16) dalyvavimas sprendžiant gyventojų užimtumo, kvalifikacijos įgijimo ir perkvalifikavimo klausimus, viešųjų ir sezoninių darbų organizavimas;
- 17) pirminė asmens ir visuomenės sveikatos priežiūra (įstaigų steigimas, reorganizavimas, likvidavimas, išlaikymas);
- 18) savivaldybių sveikatos programų rengimas ir įgyvendinimas; parama savivaldybės gyventojų sveikatos priežiūrai;
- 19) teritorijų planavimas, savivaldybės teritorijos bendrojo plano ir detaliųjų planų sprendinių įgyvendinimas;
- 20) specialiųjų architektūros reikalavimų nustatymas ir statybą leidžiančių dokumentų išdavimas įstatymų nustatyta tvarka;
- 21) statinių naudojimo priežiūra įstatymų nustatyta tvarka;
- 22) infrastruktūros, socialinės ir ekonominės raidos planavimas, strateginių plėtros ir veiklos planų rengimas, turizmo, būsto, smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros programų rengimas;
- 23) dalyvavimas rengiant ir įgyvendinant regionų plėtros programas;
- 24) informacinės visuomenės plėtros įgyvendinimas;
- 25) savivaldybės saugomų teritorijų steigimas, apsauga ir tvarkymas;
- 26) kraštovaizdžio, nekilnojamųjų kultūros vertybių ir savivaldybės įsteigtų saugomų teritorijų tvarkymas ir apsauga, savivaldybės teritorijoje esančių želdynų, želdinių apsauga, tvarkymas ir kūrimas, inventorizacijos, apskaitos, atskirųjų želdynų žemės sklypų kadastrinių matavimų ir įrašymo į Nekilnojamojo turto registrą organizavimas ir stebėseną;

27) adresų (gatvių, pastatų, statinių ir kitų savivaldybės teritorijoje esančių ir jai nuosavybės teise priklausančių objektų pavadinimų, pastatų ir šių pastatų butų ar patalpų numerių) suteikimas ir keitimas;

28) aplinkos kokybės gerinimas ir apsauga;

29) kūno kultūros ir sporto plėtojimas, gyventojų poilsio organizavimas;

30) šilumos ir geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo organizavimas;

31) komunalinių atliekų tvarkymo sistemų diegimas, antrinių žaliavų surinkimo ir perdirbimo organizavimas, sąvartynų įrengimas ir eksploatavimas;

32) savivaldybių vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūra, taisymas, tiesimas ir saugaus eismo organizavimas;

33) keleivių vežimo vietiniais maršrutais organizavimas, lengvatinio keleivių vežimo kompensacijų skaičiavimas ir mokėjimas;

34) dalyvavimas, bendradarbiavimas užtikrinant viešąją tvarką, kuriant ir įgyvendinant nusikaltimų prevencijos programas;

35) savivaldybėms priskirtas triukšmo prevencijos ir triukšmo valstybinio valdymo įgyvendinimas;

36) sanitarijos ir higienos taisyklių tvirtinimas ir jų laikymosi kontrolės organizavimas, švaros ir tvarkos viešose vietose užtikrinimas;

37) prekybos ir kitų paslaugų teikimo tvarkos savivaldybių ar jų kontroliuojamų įmonių administruojamose turgavietėse ir viešose vietose nustatymas;

38) sąlygų verslo ir turizmo plėtrai sudarymas ir šios veiklos skatinimas;

39) leidimų (licencijų) išdavimas įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka;

40) alkoholio ir tabako reklamos draudimo ir ribojimo laikymosi ant išorinės reklamos priemonių kontrolė;

41) ritualinių paslaugų teikimo užtikrinimas ir kapinių priežiūros organizavimas;

42) pagal įstatymų nustatytą kompetenciją gyvenamojo namo butų ir kitų patalpų savininkų bendrijos valdymo organų, savivaldybės paskirtų administratorių, kai butų ir kitų patalpų savininkai neįsteigia gyvenamojo namo butų ir kitų patalpų savininkų bendrijos arba nesudaro jungtinės veiklos sutarties, taip pat kai bendrija likviduota arba nutraukta jungtinės veiklos sutartis, veiklos priežiūra ir kontrolė;

43) kitos funkcijos, nepriskirtos valstybės institucijoms.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-682](#), 2010-02-11, *Žin.*, 2010, Nr. 25-1177 (2010-03-02)

Nr. [XI-997](#), 2010-07-02, *Žin.*, 2010, Nr. 84-4406 (2010-07-15)

Nr. [XI-971](#), 2010-06-30, *Žin.*, 2010, Nr. 86-4525 (2010-07-20)

7 straipsnis. Valstybinės (valstybės perduotos savivaldybėms) funkcijos

Valstybinės (valstybės perduotos savivaldybėms) funkcijos yra:

1) civilinės būklės aktų registravimas;

2) įstatymų priskirtų registrų tvarkymas ir duomenų teikimas valstybės registrams;

3) civilinė sauga;

4) priešgaisrinė sauga;

5) dalyvavimas valdant valstybinius parkus;

6) kompensacijų (šildymo išlaidų, išlaidų šaltam ir karštam vandeniui ir kt.) skaičiavimas ir mokėjimas;

7) priešmokyklinio ugdymo, bendrojo lavinimo, profesinio mokymo ir profesinio orientavimo organizavimas, savivaldybės teritorijoje gyvenančių vaikų iki 16 metų mokymosi pagal privalomojo švietimo programas užtikrinimas, mokyklų (klasių), vykdančių bendrojo lavinimo programas ir skirtų šalies mokiniams, turintiems išskirtinių gabumų ar specialiųjų poreikių, išlaikymas;

8) mokinių nemokamo maitinimo savivaldybės įsteigtose mokyklose ir savivaldybės teritorijoje įsteigtose nevalstybinėse mokyklose administravimas ir nepasiturinčių šeimų mokinių, deklaravusių gyvenamąją vietą arba gyvenančių savivaldybės teritorijoje, aprūpinimo mokinio reikmenimis administravimas;

9) socialinių išmokų skaičiavimas ir mokėjimas;

- 10) savivaldybei priskirtos valstybinės žemės ir kito valstybės turto valdymas, naudojimas ir disponavimas juo patikėjimo teise;
- 11) piliečių prašymų atkurti nuosavybės teises į išlikusį nekilnojamąjį turtą nagrinėjimas ir sprendimų dėl nuosavybės teisių atkūrimo priėmimas įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka;
- 12) valstybės garantijų nuomininkams, išsikeliančiams iš savininkams grąžintų gyvenamųjų namų ar jų dalių ir butų, vykdymas;
- 13) valstybinės kalbos vartojimo ir taisyklingumo kontrolė;
- 14) savivaldybėms pagal teisės aktus priskirtų archyvinių dokumentų tvarkymas;
- 15) (neteko galios nuo 2011 m. sausio 1 d.);
- 16) dalyvavimas rengiantis mobilizacijai;
- 17) statistikos duomenų teikimas;
- 18) dalyvavimas rengiant ir įgyvendinant darbo rinkos politikos priemones ir gyventojų užimtumo programas;
- 19) dalyvavimas organizuojant įstatymų numatytus rinkimus ir referendumus;
- 20) dalyvavimas rengiant gyventojų apklausas ir kitokias įstatymų numatytas pilietines (gyventojų) iniciatyvas;
- 21) dalyvavimas atliekant gyventojų ir būstų, taip pat kitus visuotinius surašymus;
- 22) vaikų ir jaunimo teisių apsauga;
- 23) žemės ūkio produkcijos kvotų administravimas;
- 24) žemės ūkio valdų ir ūkininkų ūkių registravimas;
- 25) žemės ūkio naudmenų ir pasėlių deklaravimo darbų administravimas;
- 26) stichinių meteorologinių reiškinių, gyvūnų užkrečiamųjų ligų likvidavimo ir priežiūros programų įgyvendinimas, medžiojamųjų gyvūnų ir griežtai saugomų rūšių laukinių gyvūnų žemės ūkiui padarytos žalos ir nuostolių nustatymas;
- 27) valstybei nuosavybės teise priklausančių melioracijos ir hidrotechnikos statinių valdymas ir naudojimas patikėjimo teise;
- 28) traktorių, savaeigių ir žemės ūkio mašinų bei jų priekabų registravimas ir techninė priežiūra;
- 29) kaimo plėtros priemonių įgyvendinimo administravimas;
- 30) valstybės garantuojamos pirminės teisinės pagalbos teikimas;
- 31) gyvenamosios vietos deklaravimo duomenų ir gyvenamosios vietos neturinčių asmenų apskaitos duomenų tvarkymas;
- 32) socialinės globos teikimo asmenims su sunkia negalia užtikrinimas;
- 33) informacijos apie savivaldybės institucijų ir savivaldybės kontroliuojamų įmonių, atitinkančių Vyriausybės nustatytus kriterijus, finansinius santykius ir apie įmones, privalančias tvarkyti atskiras sąskaitas, kaupimas, saugojimas ir teikimas Europos Komisijai Vyriausybės nustatyta tvarka;
- 34) antrinės ir tretinės sveikatos priežiūros organizavimas įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka;
- 35) radiacinė sauga;
- 36) kitos pagal įstatymus perduotos funkcijos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-921](#), 2010-06-22, *Žin.*, 2010, Nr. 81-4219 (2010-07-10)

Nr. [XI-971](#), 2010-06-30, *Žin.*, 2010, Nr. 86-4525 (2010-07-20)

Nr. [XI-1174](#), 2010-11-25, *Žin.*, 2010, Nr. 145-7429 (2010-12-11)

TREČIASIS SKIRSNIS

VIEŠŲJŲ IR ADMINISTRACINIŲ PASLAUGŲ TEIKIMAS

8 straipsnis. Viešųjų paslaugų teikimas

1. Savivaldybė yra atsakinga už viešųjų paslaugų teikimą gyventojams. Savivaldybės institucijos ir administracija viešųjų paslaugų neteikia, išskyrus šiame straipsnyje nustatytus atvejus. Jas teikia biudžetinės ir viešosios įstaigos, savivaldybės įmonės, akcinės bendrovės ir kiti subjektai.

2. Kai nėra viešųjų paslaugų teikėjo, savivaldybės tarybos sprendimu seniūnija gali pati teikti viešąsias paslaugas.

3. Teikdami savivaldybės gyventojams viešąsias paslaugas, jų teikėjai privalo vadovautis įstatymais, savivaldybės institucijų sprendimais ir kitais teisės aktais.

4. Viešosios paslaugos gyventojams teikiamos teisės aktų nustatyta tvarka atlygintinai ir neatlygintinai.

5. Savivaldybė turi užtikrinti, kad viešosiomis paslaugomis galėtų naudotis visi savivaldybės gyventojai ir kad šios paslaugos būtų teikiamos nuolat.

9 straipsnis. Viešųjų paslaugų teikimo administravimas

1. Savivaldybė administruoja ir užtikrina viešųjų paslaugų teikimą gyventojams nustatydama šių paslaugų teikimo būdą, taisykles ir režimą, steigdama savivaldybės biudžetines ir viešąsias įstaigas, įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka parinkdama viešųjų paslaugų teikėjus ir įgyvendindama viešųjų paslaugų teikimo priežiūrą ir kontrolę.

2. Savivaldybė steigia naujus viešųjų paslaugų teikėjus tik tais atvejais, kai kiti teikėjai viešųjų paslaugų neteikia arba negali jų teikti gyventojams ekonomiškai ir geros kokybės.

3. Jeigu seniūnija, vadovaudamasi šio įstatymo 8 straipsnio 2 dalimi, pati teikia viešąsias paslaugas, šioms paslaugoms administruoti paskiriamas kitas savivaldybės administracijos padalinys.

10 straipsnis. Administracinių paslaugų teikimas

Administracines paslaugas Viešojo administravimo įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka asmenims teikia savivaldybės administracijos direktorius ir savivaldybės administracija, kiti savivaldybės viešojo administravimo subjektai.

KETVIRTASIS SKIRSNIS

SAVIVALDYBIŲ INSTITUCIJOS, JŲ SUDARYMAS IR ĮGALIOJIMAI

11 straipsnis. Savivaldybės taryba

1. Savivaldos teisę įgyvendinanti institucija yra savivaldybės taryba.

2. Savivaldybės taryba susideda iš įstatymų nustatyta tvarka demokratiškai išrinktų savivaldybės bendruomenės atstovų – savivaldybės tarybos narių (toliau – tarybos nariai).

3. Savivaldybės tarybos veiklos tvarka ir formos nustatytos šiame įstatyme ir savivaldybės tarybos veiklos reglamente (toliau – reglamentas).

4. Savivaldybės tarybos įgaliojimai prasideda, kai į pirmąjį posėdį susirenka išrinkti tarybos nariai, ir baigiasi, kai į pirmąjį posėdį susirenka naujai kadencijai išrinkti tarybos nariai.

5. Tarybos narys visas valstybės politiko ir savivaldybės bendruomenės atstovo teises įgyja tik po to, kai prisiekia šio įstatymo nustatyta tvarka.

6. Per du mėnesius nuo pirmojo išrinktos naujos savivaldybės tarybos posėdžio sušaukimo dienos turi būti išrinktas savivaldybės meras, paskirti mero pavaduotojas (pavaduotojai) ir savivaldybės administracijos direktorius, sudaryta savivaldybės tarybos kolegija, jei nusprendžiama ją sudaryti.

7. Jeigu išrinktos naujos savivaldybės tarybos rinkimų rezultatai pripažinti negaliojančiais, esamos savivaldybės tarybos įgaliojimai tęsiasi iki savivaldybės tarybos, kuri bus išrinkta per pakartotinius rinkimus, pirmojo posėdžio arba tiesioginio valdymo laikino įvedimo savivaldybės teritorijoje.

8. Kai savivaldybės teritorijoje laikinai įvedamas tiesioginis valdymas, savivaldybės taryba netenka įgaliojimų arba savivaldybės tarybos įgaliojimai laikino tiesioginio valdymo laikotarpiu sustabdomi, jeigu savivaldybės taryba negali vykdyti savo įgaliojimų dėl aplinkybių, susijusių su nepaprastosios padėties įvedimu savivaldybės teritorijoje.

9. Ypatingomis aplinkybėmis, kai nei savivaldybės meras, nei savivaldybės mero pavaduotojas (pavaduotojai) negali eiti savo pareigų dėl nuo jų nepriklausančių priežasčių, savivaldybės tarybos posėdžiai šaukiami ir mero pareigos vykdomos reglamento nustatyta tvarka.

12 straipsnis. Savivaldybės tarybos veiklos formos

1. Savivaldybės taryba savo įgaliojimus įgyvendina kolegialiai savivaldybės tarybos posėdžiuose. Savivaldybės tarybos posėdžiams klausimus rengia savivaldybės tarybos komitetai (toliau – komitetai) ir komisijos savo posėdžiuose, savivaldybės tarybos narių frakcijos ir grupės pasitarimuose, tarybos nariai, savivaldybės kontrolierius, savivaldybės meras ir savivaldybės

administracijos direktorius. Savivaldybės taryba svarstomais klausimais priima sprendimus ir kontroliuoja jų įgyvendinimą.

2. Savivaldybės taryba ne rečiau kaip vieną kartą per metus reglamento nustatyta tvarka turi pateikti savivaldybės bendruomenei viešą savo veiklos ataskaitą. Ataskaitą savivaldybės tarybos vardu pateikia savivaldybės meras.

3. Savivaldybės tarybos veikla tarp savivaldybės tarybos posėdžių tęsiama komitetuose ir komisijose, taip pat tarybos nariams bendraujant su rinkėjais.

13 straipsnis. Savivaldybės tarybos posėdžiai

1. Savivaldybės tarybos posėdžiai yra teisėti, jeigu juose dalyvauja išrinktų tarybos narių dauguma.

2. Pirmąjį išrinktos naujos savivaldybės tarybos posėdį šaukia apygardos rinkimų komisijos pirmininkas ne anksčiau kaip ankstesnės kadencijos savivaldybės tarybos įgaliojimų paskutinę dieną ir ne vėliau kaip praėjus 7 kalendorinėms dienoms nuo ankstesnės kadencijos savivaldybės tarybos įgaliojimų paskutinės dienos, kuri nustatoma vadovaujantis Konstitucijos 119 straipsniu, o jeigu savivaldybės tarybos rinkimai vyko įsteigtoje naujoje savivaldybėje arba savivaldybėje, kurioje buvo įvestas tiesioginis valdymas ar buvo surengti pakartotiniai rinkimai Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 86 straipsnyje numatytu atveju, – ne vėliau kaip per dvi savaites po rinkimų rezultatų paskelbimo. Šiam posėdžiui pirmininkauja apygardos rinkimų komisijos pirmininkas. Apie pirmojo posėdžio sušaukimo laiką ir vietą apygardos rinkimų komisijos pirmininkas ne vėliau kaip prieš 14 dienų paskelbia per visuomenės informavimo priemones. Jeigu apygardos rinkimų komisijos pirmininkas išrinktos naujos savivaldybės tarybos pirmojo posėdžio nesusaukia iki šioje dalyje nustatyto termino pabaigos, išrinktos naujos savivaldybės tarybos nariai renkami patys kitą dieną pasibaigus šiam terminui. Šiuo atveju posėdžiui pirmininkauja vyriausias pagal amžių tarybos narys.

3. Pirmajam ir kitiems išrinktos naujos savivaldybės tarybos posėdžiams, iki bus išrinktas savivaldybės meras, pirmininkauja šio straipsnio 2 dalyje nustatyti asmenys. Pirmajame išrinktos naujos savivaldybės tarybos posėdyje svarstomi du klausimai:

1) priimamas sprendimas dėl savivaldybės administracijos direktoriaus (direktoriaus pavaduotojo) atleidimo iš pareigų, nes baigėsi jo įgaliojimų laikas, ir pavedimo jam eiti pareigas tol, kol bus paskirtas savivaldybės administracijos direktorius (direktoriaus pavaduotojas) naujai kadencijai;

2) renkamas savivaldybės meras (toliau – meras), gali būti skiriami mero pavaduotojas (pavaduotojai) ir savivaldybės administracijos direktorius. Mero pavaduotojas (pavaduotojai) ir savivaldybės administracijos direktorius negali būti skiriami, jeigu pirmajame posėdyje meras neišrenkamas. Jeigu per pirmąjį posėdį meras neišrenkamas, savivaldybės taryba priima sprendimą dėl kito posėdžio datos. Jis turi įvykti ne vėliau kaip per 5 kalendorines dienas po pirmojo posėdžio, jam taip pat pirmininkauja apygardos rinkimų komisijos pirmininkas.

4. Kitus savivaldybės tarybos posėdžius prireikus, bet ne rečiau kaip kas 3 mėnesiai, šaukia meras, o kai jo nėra, – mero pavaduotojas. Savivaldybės tarybos posėdžiams pirmininkauja meras, o kai jo nėra (reglamento nustatytais atvejais), – mero pavaduotojas. Meras, o kai jo nėra, – mero pavaduotojas privalo sušaukti savivaldybės tarybos posėdį, jeigu to raštu reikalauja ne mažiau kaip 1/3 išrinktų tarybos narių pateikdami svarstytinus klausimus kartu su sprendimų projektais, ne vėliau kaip per dvi savaites nuo tarybos narių reikalavimo gavimo. Jeigu per nustatytą laiką meras ar jo pavaduotojas savivaldybės tarybos posėdžio nesusaukia, jį gali šaukti ne mažiau kaip 1/3 išrinktų tarybos narių. Jeigu meras ar jo pavaduotojas posėdyje nedalyvauja, posėdžiui pirmininkauja ir visus posėdyje priimtus dokumentus pasirašo savivaldybės tarybos paskirtas tarybos narys.

5. Savivaldybės tarybos posėdyje svarstytinus klausimus kartu su sprendimų projektais merui pateikia komitetai, komisijos, tarybos nariai, tarybos narių frakcijos ir grupės, savivaldybės kontrolierius, savivaldybės administracijos direktorius. Savivaldybės tarybos posėdžiuose svarstomi tik tie klausimai, dėl kurių reglamento nustatyta tvarka yra pateikti sprendimų projektai. Pateikti sprendimų projektai yra registruojami reglamento nustatyta tvarka ir ne vėliau kaip artimiausią darbo dieną po registracijos paskelbiami savivaldybės interneto tinklalapyje.

6. Savivaldybės tarybos posėdžio darbotvarkę sudaro meras. Ne vėliau kaip prieš 4 darbo dienas iki savivaldybės tarybos posėdžio svarstytinus klausimus kartu su įregistruotais sprendimų projektais meras privalo įtraukti į posėdžio darbotvarkę. Jei meras svarstytinų klausimų į posėdžio darbotvarkę neįtraukia, dėl jų įtraukimo į darbotvarkę sprendžia savivaldybės taryba.

7. Savivaldybės tarybos posėdžio darbotvarkė gali būti papildyta ar pakeista savivaldybės tarybos sprendimu komiteto, komisijos, frakcijos ar 1/3 dalyvaujančių posėdyje tarybos narių siūlymu, jei dėl šių siūlymų sprendimų projektai įregistruoti ne vėliau kaip prieš 24 valandas iki posėdžio pradžios. Ekstremalių įvykių, atitinkančių Vyriausybės patvirtintus kriterijus, atvejais meras turi teisę pateikti savivaldybės tarybai svarstyti klausimą ir siūlyti priimti sprendimą skubos tvarka.

8. Apie savivaldybės tarybos posėdžio laiką, svarstyti parengtus ir reglamento nustatyta tvarka įregistruotus klausimus kartu su sprendimų projektais meras, o kai jo nėra (reglamento nustatytais atvejais), – mero pavaduotojas arba įgaliojimus iš 1/3 išrinktų tarybos narių gavęs tarybos narys ne vėliau kaip prieš 3 darbo dienas iki posėdžio pradžios reglamento nustatyta tvarka praneša visiems tarybos nariams, gyventojams ir gyvenamosios vietovės bendruomenės atstovui – seniūnui, kai svarstomi klausimai yra susiję su jo atstovaujama gyvenamosios vietovės bendruomene.

9. Savivaldybės tarybos sprendimai priimami posėdyje dalyvaujančių tarybos narių balsų dauguma. Jeigu balsai pasiskirsto po lygiai, lemia mero balsas. Jeigu meras posėdyje nedalyvauja, o balsai pasiskirsto po lygiai, laikoma, kad sprendimas nepriimtas. Dėl savivaldybės tarybos posėdžiuose svarstomų klausimų balsuojama atvirai, išskyrus atvejus, kai renkamas meras, skiriamas mero pavaduotojas, administracijos direktorius, administracijos direktoriaus pavaduotojai, sprendžiamas nepasitikėjimo meru, mero pavaduotojais, kolegija, kitų personalijų klausimas. Duomenys apie kiekvieno tarybos nario balsavimą, išskyrus atvejus, kai renkamas meras, skiriamas mero pavaduotojas, administracijos direktorius, administracijos direktoriaus pavaduotojai, sprendžiamas nepasitikėjimo meru, mero pavaduotojais, kolegija, kitų personalijų klausimas, yra vieši. Tarybos narių balsavimo rezultatai yra saugomi informacinėse laikmenose ir skelbiami savivaldybės interneto tinklalapyje.

10. Tarybos narys privalo nusišalinti, kai sprendžiami su juo ar jo šeimos nariais ir artimaisiais giminaičiais susiję turtiniai ar finansiniai klausimai arba kai jo dalyvavimas balsuojant galėtų sukelti viešųjų ir privačių interesų konfliktą.

11. Savivaldybės tarybos posėdžiai yra atviri. Posėdžio pirmininkas turi teisę leisti posėdyje kalbėti kviestiems asmenims. Kitiems posėdyje dalyvaujantiems asmenims leidžiama kalbėti reglamento nustatyta tvarka. Kai yra techninės galimybės, savivaldybės tarybos nustatyta tvarka jos posėdžiai transliuojami interneto tinklalapyje.

11 dalies redakcija nuo 2011 m. liepos 1 d.:

11. Savivaldybės tarybos posėdžiai yra atviri. Posėdžio pirmininkas turi teisę leisti posėdyje kalbėti kviestiems asmenims. Jeigu savivaldybės tarybos posėdyje svarstomas klausimas yra susijęs su kitais posėdyje dalyvaujančiais asmenimis, jiems leidžiama užduoti klausimus pranešėjams ir kalbėti reglamento nustatyta tvarka. Kai yra techninės galimybės, savivaldybės tarybos nustatyta tvarka jos posėdžiai transliuojami interneto tinklalapyje.

12. Kai posėdyje svarstomas su valstybės, tarnybos ar komercine paslaptimi susijęs klausimas, savivaldybės taryba gali nuspręsti jį nagrinėti uždarame posėdyje.

13. Savivaldybės tarybos posėdžiai protokoluojami. Posėdžių protokolus ir savivaldybės tarybos sprendimus privalo pasirašyti tam posėdžiui pirmininkavęs meras, jo pavaduotojas ar kitas tarybos narys. Savivaldybės tarybos posėdžių protokolus turi pasirašyti ir savivaldybės tarybos sekretorius, o jeigu jo nėra, – savivaldybės administracijos direktoriaus (kai yra gautas mero pritarimas) paskirtas valstybės tarnautojas arba darbuotojas, dirbantis savivaldybės administracijoje pagal darbo sutartį. Sprendimą dėl mero išrinkimo pasirašo apygardos rinkimų komisijos pirmininkas, pirmininkavęs savivaldybės tarybos posėdžiui.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-971](#), 2010-06-30, *Žin.*, 2010, Nr. 86-4525 (2010-07-20)

Nr. [XI-1323](#), 2011-04-14, *Žin.*, 2011, Nr. 52-2500 (2011-05-03)

14 straipsnis. Savivaldybės tarybos komitetai

1. Savivaldybės tarybos komitetai sudaromi savivaldybės tarybai teikiamiems klausimams preliminarieji nagrinėti ir išvadoms bei pasiūlymams teikti, kontroliuoti, kaip laikomasi įstatymų ir vykdomi savivaldybės tarybos, mero sprendimai.

2. Komitetai sudaromi ne mažiau kaip iš 3 tarybos narių savivaldybės tarybos sprendimu. Kiekvienoje savivaldybėje privaloma sudaryti Kontrolės komitetą. Į Kontrolės komitetą įeina vienodas visų savivaldybės taryboje atstovaujamų partijų arba koalicijų deleguotų atstovų skaičius. Sudarant

kitus komitetus, laikomasi proporcinio daugumos ir mažumos atstovavimo principo. Komitetų ir jų narių skaičių, komitetų įgaliojimus, išskyrus Kontrolės komitetą, nustato savivaldybės taryba. Kontrolės komiteto įgaliojimus savivaldybės taryba nustato atsižvelgdama į šio straipsnio 4 dalį. Komitetų darbo tvarka nustatoma reglamente.

3. Komitetų, išskyrus Kontrolės komitetą, pirmininkus ir jų pavaduotojus renka komitetų nariai. Kontrolės komiteto pirmininką savivaldybės tarybos mažumos (opozicijos) siūlymu, Kontrolės komiteto pirmininko pavaduotoją mero siūlymu skiria savivaldybės taryba reglamento nustatyta tvarka. Jeigu nėra paskelbta savivaldybės tarybos mažuma (opozicija), Kontrolės komiteto pirmininką ir pirmininko pavaduotoją skiria savivaldybės taryba mero siūlymu.

4. Kontrolės komitetas:

1) teikia savivaldybės tarybai išvadas dėl savivaldybės kontrolieriaus (savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos) veiklos rezultatų;

2) siūlo savivaldybės tarybai atleisti savivaldybės kontrolierių, kai yra įstatymuose nurodyti atleidimo iš valstybės tarnybos pagrindai;

3) svarsto savivaldybės kontrolieriaus (savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos) kitų metų veiklos plano projektą ir teikia pasiūlymus dėl šio plano projekto papildymo ar pakeitimo, reglamento nustatyta tvarka iki einamųjų metų lapkričio 5 dienos grąžina šį plano projektą savivaldybės kontrolieriui tvirtinti;

4) įvertina savivaldybės kontrolieriaus (savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos) ateinančių metų veiklos planui vykdyti reikalingus asignavimus ir išvadą dėl jų teikia savivaldybės tarybai;

5) svarsto savivaldybės kontrolieriaus parengtą ataskaitą dėl jo (savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos) veiklos plano įvykdymo, jos pagrindu rengia ir teikia savivaldybės tarybai išvadas dėl savivaldybės turto ir lėšų naudojimo teisėtumo, tikslingumo ir efektyvumo bei savivaldybės kontrolieriaus (savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos) veiklos;

6) siūlo savivaldybės tarybai atlikti nepriklausomą savivaldybės turto ir lėšų naudojimo bei savivaldybės veiklos auditą, teikia savo išvadas dėl audito rezultatų;

7) periodiškai (kartą per ketvirtį) svarsto, kaip vykdomas savivaldybės kontrolieriaus (savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos) veiklos planas, savivaldybės kontrolieriaus ar savo iniciatyva išklauso institucijų, įstaigų ir įmonių vadovus dėl savivaldybės kontrolieriaus (savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos) atlikto finansinio ir veiklos audito metu nustatytų trūkumų ar teisės aktų pažeidimų pašalinimo, prireikus kreipiasi į savivaldybės administracijos direktorių arba savivaldybės tarybą dėl savivaldybės kontrolieriaus (savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos) reikalavimų įvykdymo;

8) dirba pagal savivaldybės tarybos patvirtintą veiklos programą ir kiekvienų metų pabaigoje už savo veiklą atsiskaito savivaldybės tarybai.

5. Komitetai pagal savo kompetenciją priima rekomendacinius sprendimus. Savivaldybės administracija, jos padaliniai, savivaldybės biudžetinės ir viešosios įstaigos ir savivaldybės kontroliuojamos įmonės su jų veikla susijusius komitetų sprendimus turi apsvarstyti ir apie svarstymo rezultatus pranešti komitetams.

6. Komitetų darbe patariamąjo balso teise reglamento nustatyta tvarka gali dalyvauti visuomenės atstovai – seniūnaičiai, ekspertai ir valstybės tarnautojai.

15 straipsnis. Savivaldybės tarybos komisijos

1. Savivaldybės taryba savo įgaliojimų laikui sudaro Administracinę komisiją ir Etikos komisiją. Savivaldybės taryba šių komisijų pirmininkus mero teikimu skiria iš tarybos narių. Jeigu yra paskelbta savivaldybės tarybos mažuma (opozicija), Etikos komisijos pirmininko kandidatūrą meras teikia savivaldybės tarybos mažumos (opozicijos) siūlymu reglamento nustatyta tvarka. Komisijų atsakingųjų sekretorių pareigas atlieka savivaldybės administracijos direktoriaus paskirti valstybės tarnautojai, šios funkcijos įrašomos į jų pareigybes aprašymą.

2. Administracinė komisija nagrinėja Administracinių teisės pažeidimų kodekso jos kompetencijai priskirtas administracinių teisės pažeidimų bylas.

3. Etikos komisija:

1) prižiūri, kaip savivaldybės tarybos nariai laikosi šio įstatymo, Valstybės politikų elgesio kodekso, reglamento, kitų teisės aktų, reglamentuojančių savivaldybės tarybos narių veiklą ir elgesį, reikalavimų;

- 2) analizuoja savivaldybės tarybos narių nedalyvavimo savivaldybės tarybos, komitetų ir komisijų posėdžiuose ir šio įstatymo nustatytų pareigų nevykdymo priežastis;
- 3) nagrinėja gautą informaciją dėl savivaldybės tarybos nario veiklos ar jo viešųjų ir privačių interesų nesuderinamumo;
- 4) nagrinėja savivaldybės bendruomenės narių, valstybės institucijų, gyvenamųjų vietovių bendruomenių ar bendruomeninių organizacijų atstovų siūlymus ir pastabas dėl savivaldybės tarybos narių veiklos skaidrumo;
- 5) teikia Vyriausiajai rinkimų komisijai siūlymą dėl savivaldybės tarybos nario įgaliojimų nutraukimo, jeigu šis tarybos narys yra praleidęs iš eilės tris savivaldybės tarybos posėdžius be pateisinamos priežasties.
4. Įstatymų nustatytais atvejais arba savivaldybės tarybos sprendimu gali būti sudaromos ir kitos nuolatinės (tos kadencijos laikotarpiui) bei laikinosios (atskiriems klausimams nagrinėti) komisijos.
5. Savivaldybės tarybos sudaromų komisijų nariais gali būti savivaldybės tarybos nariai, valstybės tarnautojai, gyvenamųjų vietovių bendruomenių ir bendruomeninių organizacijų atstovai, kiti savivaldybės bendruomenės nariai. Etikos komisijoje gyvenamųjų vietovių bendruomenių atstovai turi sudaryti ne mažiau kaip 1/3 komisijos narių.
6. Savivaldybės tarybos komisijų sudarymo tvarka nustatyta reglamente. Komisijų nuostatus tvirtina savivaldybės taryba.

16 straipsnis. Savivaldybės tarybos kompetencija

1. Savivaldybės tarybos kompetencija yra išimtinė ir paprastoji.
2. Išimtinė savivaldybės tarybos kompetencija:
 - 1) reglamento tvirtinimas. Reglamente, be kitų klausimų, turi būti numatytos pagrindinės bendravimo su gyventojais formos ir būdai, užtikrinantys vietos savivaldos principų ir teisės įgyvendinimą bendruomenės interesais;
 - 2) mero rinkimai, jo atleidimas iš pareigų prieš terminą, mero darbo užmokesčio nustatymas;
 - 3) mero pavaduotojų skaičiaus nustatymas, mero pavaduotojo (pavaduotojų) skyrimas mero teikimu ir atleidimas iš pareigų prieš terminą, mero pavaduotojo (pavaduotojų) darbo užmokesčio nustatymas įstatymų nustatyta tvarka;
 - 4) mero pavaduotojo (pavaduotojų) veiklos sričių nustatymas mero teikimu;
 - 5) sprendimo dėl savivaldybės tarybos kolegijos sudarymo priėmimas ir savivaldybės tarybos kolegijos sudarymas mero teikimu;
 - 6) savivaldybės tarybos komitetų, komisijų, kitų savivaldybės darbui organizuoti reikalingu darinių ir įstatymuose numatytų kitų komisijų sudarymas ir jų nuostatų tvirtinimas;
 - 7) Kontrolės komiteto pirmininko ir jo pavaduotojo skyrimas, Kontrolės komiteto veiklos programos tvirtinimas;
 - 8) pretendentų į savivaldybės kontrolieriaus pareigas atrankos komisijos sudarymas, sprendimų dėl savivaldybės kontrolieriaus priėmimo į pareigas ir atleidimo iš jų priėmimas, savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos steigimas savivaldybės kontrolieriaus teikimu, didžiausio valstybės tarnautojų pareigybių ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, skaičiaus šioje tarnyboje nustatymas, savivaldybės kontrolieriaus (savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos) metinės ataskaitos svarstymas ir sprendimo dėl jos priėmimas, įstatymų numatyto savivaldybės kontrolieriaus darbo užmokesčio nustatymas, savivaldybės kontrolieriaus (savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos) nuostatų tvirtinimas;
 - 9) savivaldybės administracijos direktoriaus (savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojo) priėmimas į pareigas ir atleidimas iš jų; sprendimų dėl savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojo pareigybės (pareigybių) steigimo priėmimas; sprendimų dėl šiame įstatyme nustatytų savivaldybės vykdomosios institucijos funkcijų paskirstymo savivaldybės administracijos direktoriui ir, jei tokia (tokios) pareigybė (pareigybės) steigiama (steigiamos), savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojui (pavaduotojams) priėmimas; sprendimų dėl savivaldybės administracijos direktoriaus teisės pavesti įgyvendinti funkcijas apribojimo priėmimas; sprendimų dėl savivaldybės administracijos direktoriaus pavadavimo priėmimas, savivaldybės administracijos direktoriaus ir savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojo darbo užmokesčio nustatymas;

10) savivaldybės administracijos struktūros, nuostatų ir darbo užmokesčio fondo tvirtinimas, didžiausio leistino valstybės tarnautojų pareigybių ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, skaičiaus savivaldybės administracijoje nustatymas savivaldybės administracijos direktoriaus siūlymu mero teikimu;

11) sprendimų dėl mero politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų pareigybių steigimo, jų skaičiaus nustatymo ir savivaldybės tarybos sekretoriato sudarymo priėmimas mero siūlymu;

12) sprendimo išieškoti iš savivaldybės administracijos direktoriaus ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų žalą, atsiradusią dėl jų tyčinių neteisėtų sprendimų, pareigų neatlikimo ar šiurkštaus aplaidumo atliekant pareigas, priėmimas, kai šie savivaldybės viešojo administravimo subjektai teismo sprendimu turėjo atlyginti žalą, jeigu žala neviršija jų paskutinių šešių mėnesių vidutinio darbo užmokesčio dydžio;

13) sprendimų dėl seniūnijų steigimo, panaikinimo ir jų skaičiaus nustatymo, dėl pavadinimų seniūnijoms suteikimo ir jų keitimo, dėl teritorijų priskyrimo seniūnijoms, dėl seniūnijų aptarnaujamų teritorijų ribų nustatymo ir keitimo, įvertinus gyventojų nuomonę, priėmimas;

14) gyvenamųjų vietovių ar jų dalių suskirstymo (sugrupavimo) į seniūnaitijas tvirtinimas savivaldybės administracijos direktoriaus teikimu;

15) savivaldybės biudžeto savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio tvirtinimas Biudžeto sandaros įstatymo ir Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo nustatyta tvarka, prireikus savivaldybės biudžeto tikslinimas;

16) sprendimo dėl mero fondo sudarymo, mero fondo dydžio, naudojimo ir atsiskaitymo tvarkos priėmimas;

17) sprendimų dėl papildomų ir planą viršijančių savivaldybės biudžeto pajamų ir kitų piniginių lėšų paskirstymo, tikslinės paskirties ir specializuotų fondų sudarymo ir naudojimo priėmimas;

18) sprendimų teikti mokesčių, rinkliavų ir kitas įstatymų nustatytas lengvatas savivaldybės biudžeto sąskaita priėmimas, subsidijų ir kompensacijų skyrimo naujas darbo vietas steigiančioms visų rūšių įmonėms tvarkos nustatymas atitinkamai keičiant savivaldybės biudžetą tais atvejais, kai lėšų tam nebuvo numatyta;

19) mero, savivaldybės administracijos direktoriaus, savivaldybės kontrolieriaus, biudžetinių ir viešųjų įstaigų (kurių savininkė yra savivaldybė), savivaldybės kontroliuojamų įmonių ir organizacijų vadovų ataskaitų ir atsakymų į savivaldybės tarybos narių paklausimus išklauskymas reglamento nustatyta tvarka, sprendimų dėl šių ataskaitų ir atsakymų priėmimas;

20) pasiūlymų valstybės institucijoms dėl savivaldybės teritorijoje esančių šių institucijų padalinių veiklos gerinimo teikimas, prireikus šių padalinių vadovų išklauskymas reglamento nustatyta tvarka;

21) savivaldybės biudžetinių ir viešųjų įstaigų (kurių savininkė yra savivaldybė), savivaldybės įmonių, akcinių bendrovių, uždarytųjų akcinių bendrovių (toliau – savivaldybės juridiniai asmenys) steigimas, reorganizavimas ir likvidavimas, dalyvavimas steigiant, reorganizuojant ir likviduojant viešuosius ir privačius juridinius asmenis;

22) sprendimų dėl viešųjų ir privačių juridinių asmenų (kurių dalininkė yra savivaldybė) steigimo, reorganizavimo, likvidavimo priėmimas;

23) sprendimų dėl bendrų su kitomis savivaldybėmis įmonių steigimo priėmimas;

24) sprendimų dėl tam tikros veiklos nepriklausomo audito atlikimo savivaldybės įstaigose ar savivaldybės kontroliuojamose įmonėse priėmimas;

25) savivaldybės vardu sudaromų sutarčių pasirašymo tvarkos aprašo tvirtinimas; šiame apraše turi būti nustatyta, kokios sutartys negali būti sudaromos be išankstinio savivaldybės tarybos pritarimo;

26) sprendimų dėl disponavimo savivaldybei nuosavybės teise priklausančiu turtu priėmimas, šio turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo tvarkos taisyklių nustatymas, išskyrus atvejus, kai tvarka yra nustatyta įstatymuose ar jų pagrindu priimtuose kituose teisės aktuose;

27) sprendimų dėl savivaldybei priskirtos valstybinės žemės ir kito valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo patikėjimo teise priėmimas;

28) sprendimų dėl paskolų ėmimo ir garantijų teikimo už ilgalaikes paskolas priėmimas; šios paskolos naudojamos tik investicijų projektams finansuoti pagal Vyriausybės nustatytą tvarką, laikantis įstatymų nustatytų skolinimosi limitų ir gavus savivaldybės kontrolieriaus (savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos) išvadą;

29) sprendimų dėl koncesijų suteikimo tikslingumo priėmimas; gavus savivaldybės kontrolieriaus išvadą iki konkurso paskelbimo, koncesijos konkurso sąlygų ir pagrindinės koncesijos sutarties sąlygų tvirtinimas, konkurso etapų nustatymas ir, gavus savivaldybės kontrolieriaus išvadą, pritarimas galutiniam koncesijos sutarties projektui iki koncesijos sutarties pasirašymo;

30) sprendimų dėl socialinės ir gamybinės infrastruktūros objektų projektavimo ir statybos, dėl pavedimo savivaldybės administracijai ir kitiems subjektams atlikti šių darbų užsakovo funkcijas priėmimas;

31) sprendimų dėl socialinio būsto fondo sudarymo (statybos, pirkimo ir t. t.) tvarkos, būsto suteikimo tvarkos ir dėl savivaldybės gyvenamųjų patalpų nuomos mokesčio dydžio priėmimas;

32) teritorijų planavimo dokumentų tvirtinimas įstatymų nustatyta tvarka, išskyrus specialiųjų ir detaliųjų planų tvirtinimą;

33) savivaldybės saugomų teritorijų steigimas pagal Saugomų teritorijų įstatymo nustatytą tvarką, savivaldybės saugomų vietinės reikšmės gamtos ir kultūros paveldo objektų skelbimas;

34) sprendimų dėl siūlymų keisti savivaldybės teritorijos ribas, suteikti savivaldybei pavadinimą ir jį keisti, sudaryti gyvenamąsias vietas, nustatyti ir keisti jų pavadinimus, teritorijų ribas teikimas Vyriausybei, taip pat gatvių, aikščių, pastatų, statinių ir kitų savivaldybei nuosavybės teise priklausančių objektų pavadinimų suteikimas ir jų keitimas pagal Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytus kriterijus;

35) savivaldybės triukšmo prevencijos veiksmų plano, triukšmo savivaldybės teritorijoje rodiklių, aglomeracijų strateginių triukšmo žemėlapių, gyvenamųjų vietovių teritorijų, kuriose būtina įgyvendinti triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonės (triukšmo prevencijos zonų), ir triukšmo prevencijos viešosiose vietose taisyklių tvirtinimas, tylių zonų nustatymas. Savivaldybės vykdomosios institucijos, kitų pavaldžių viešojo administravimo subjektų funkcijų triukšmo valdymo srityje įgyvendinimo priežiūra;

36) taisyklių, už kurių pažeidimą atsiranda administracinė atsakomybė, ir kitų taisyklių tvirtinimas;

37) kainų ir tarifų už savivaldybės kontroliuojamų įmonių, savivaldybės biudžetinių ir viešųjų įstaigų (kurių savininkė yra savivaldybė) teikiamas atlygintinas paslaugas ir keleivių vežimą vietiniais maršrutais nustatymas, centralizuotai tiekiamos šilumos, šalto ir karšto vandens kainų nustatymas (tvirtinimas) įstatymų nustatyta tvarka, vietinių rinkliavų ir mokesčių tarifų nustatymas įstatymų nustatyta tvarka;

38) sprendimų dėl kompensacijų tam tikroms vartotojų grupėms mokėjimo priėmimas, papildomos socialinės paramos, socialinių pašalpų ir kompensacijų skyrimo iš savivaldybės biudžeto tvarkos nustatymas, priedo fiziniui asmeniui (globėjui) už vaiko globą dydžio ir mokėjimo iš savivaldybės biudžeto tvarkos nustatymas;

39) savivaldybės biudžetinės įstaigos vardu gautos paramos skirstymo taisyklių nustatymas;

40) savivaldybės socialinių, ekonominių, kaimo plėtros ir kitų programų tvirtinimas;

41) sprendimų dėl savivaldybės teritorijos raidos analizės ir dėl bendrųjų ilgalaikių socialinių, kultūrinių, ūkinių, investicinių, demografinių, nusikaltimų kontrolės ir prevencijos, ekologinių, sveikatos ir kitų programų projektų rengimo priėmimas;

42) sprendimų dėl jungimosi į savivaldybių sąjungas, dėl bendradarbiavimo su užsienio šalių savivaldybėmis ar prisijungimo prie tarptautinių savivaldos organizacijų priėmimas;

43) savivaldybės tarybos narių delegavimas į įstatymų nustatytas regionines tarybas, komisijas ir įgaliojimų jiems suteikimas reglamento nustatyta tvarka;

44) sprendimų skelbti vietos gyventojų apklausą priėmimas;

45) siūlymų nustatyta tvarka tvirtinti savivaldybės gyvenamųjų vietovių herbus teikimas, kitų savivaldybės simbolių ir jų naudojimo tvarkos tvirtinimas, teisė nustatyta tvarka už nuopelnus suteikti savivaldybės (jos centro ar kitos gyvenamosios vietovės) garbės piliečio vardą;

46) sprendimų dėl partnerystės su privačiais subjektais tikslingumo priėmimas; gavus savivaldybės kontrolieriaus išvadą iki viešųjų pirkimų, reikalingų partnerystei su privačiais subjektais įgyvendinti, paskelbimo, viešųjų pirkimų sąlygų, būdo ir pagrindinių sutarties dėl partnerystės su privačiais subjektais sąlygų tvirtinimas; gavus savivaldybės kontrolieriaus išvadą, pritarimas galutiniam partnerystės su privačiais subjektais sutarties projektui iki tokios sutarties pasirašymo.

3. Paprastoji savivaldybės tarybos kompetencija;

1) savivaldybės biudžetinių įstaigų vadovų skyrimas į pareigas ir atleidimas iš jų teisės aktų nustatyta tvarka, kitų funkcijų, susijusių su šių juridinių asmenų vadovų darbo santykiais, įgyvendinimas Darbo kodekso ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka;

2) savivaldybės biudžetinių įstaigų finansinių ataskaitų rinkinių tvirtinimas;

3) savivaldybės viešųjų įstaigų (kurių savininkė yra savivaldybė) vadovų skyrimas į pareigas ir atleidimas iš jų, kitų funkcijų, susijusių su šių juridinių asmenų vadovų darbo santykiais, įgyvendinimas Darbo kodekso ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka;

4) savivaldybės viešųjų įstaigų (kurių savininkė yra savivaldybė) kolegialių organų sudarymas, kai tai numatyta viešosios įstaigos įstatuose;

5) savivaldybės viešųjų įstaigų (kurių savininkė yra savivaldybė) finansinių ataskaitų rinkinių tvirtinimas;

6) savivaldybės viešųjų įstaigų (kurių savininkė yra savivaldybė) vidaus kontrolės tvarkos nustatymas;

7) sprendimų dėl valstybės socialinių ir ekonominių programų tikslinių lėšų, kitų valstybės fondų lėšų ir materialiojo turto paskirstymo savivaldybės biudžetinėms įstaigoms priėmimas;

8) savivaldybės lygmens specialiųjų ir detaliųjų planų tvirtinimas;

9) juridinio asmens dalyvio kompetencijai pagal įstatymus priskirtų teisių įgyvendinimas ir pareigų vykdymas;

10) sprendimų dėl savivaldybės valdomo išlikusio nekilnojamojo turto nuosavybės teisių atkūrimo religinėms bendrijoms ir bendruomenėms priėmimas;

11) sprendimų išduoti leidimus naudoti žūklės plotus vandens telkiniuose priėmimas, žuvų išteklių naudojimo, atkūrimo ir apsaugos žuvininkystės vandens telkiniuose priemonių planų tvirtinimas teisės aktų nustatyta tvarka;

12) sprendimų dėl pagrindinės žemės naudojimo paskirties keitimo priėmimas teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka.

4. Jeigu teisės aktuose yra nustatyta papildomų įgaliojimų savivaldybei, sprendimų dėl tokių įgaliojimų vykdymo priėmimo iniciatyva, neperžengiant nustatytų įgaliojimų, priklauso savivaldybės tarybai.

5. Savivaldybės taryba reglamento nustatyta tvarka prižiūri savivaldybės vykdomąsias institucijas ir kitus subjektus, tiesiogiai įgyvendinančius valstybines (perduotas savivaldybėms) funkcijas.

6. Išimtinai savivaldybės tarybos kompetencijai priskirtų įgaliojimų savivaldybės taryba negali perduoti jokiai kitai savivaldybės institucijai ar įstaigai.

7. Konkrečius įgaliojimus, nustatytus šio straipsnio 3 dalyje, savivaldybės taryba reglamento nustatyta tvarka gali pavesti vykdyti savivaldybės administracijos direktoriui arba savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojui (pavaduotojams) (jeigu ši (šios) pareigybė (pareigybės) steigiama (steigiamos)). Jeigu savivaldybės vykdomoji institucija negali (dėl viešųjų ir privačių interesų konflikto) įvykdyti šio straipsnio 3 dalyje nustatytų ir savivaldybės tarybos jai perduotų įgaliojimų, šiuos įgaliojimus vykdo savivaldybės taryba.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1830](#), 2008-11-14, *Žin.*, 2008, Nr. 137-5379 (2008-11-29)

Nr. [XI-300](#), 2009-06-16, *Žin.*, 2009, Nr. 77-3165 (2009-06-30)

Nr. [XI-620](#), 2009-12-22, *Žin.*, 2009, Nr. 159-7206 (2009-12-31)

Nr. [XI-682](#), 2010-02-11, *Žin.*, 2010, Nr. 25-1177 (2010-03-02)

Nr. [XI-770](#), 2010-04-20, *Žin.*, 2010, Nr. 51-2480 (2010-05-04)

Nr. [XI-971](#), 2010-06-30, *Žin.*, 2010, Nr. 86-4525 (2010-07-20)

17 straipsnis. Savivaldybės tarybos kolegija

1. Savivaldybės taryba savo įgaliojimų laikui iš tarybos narių gali sudaryti savivaldybės tarybos kolegiją (toliau – kolegija).

2. Kolegijos narių skaičius, darbo tvarka, posėdžių organizavimo tvarka nustatyta reglamente.

3. Kolegija yra savivaldybės tarybos patariamasis organas.

4. Kolegija paprastai nagrinėja šiuos klausimus:

1) analizuoja savivaldybės teritorijoje esančių valstybės institucijų padalinių veiklą, teikia siūlymus savivaldybės tarybai dėl šių padalinių veiklos gerinimo ir jų vadovų išklauso;

2) svarsto ir teikia siūlymus dėl savivaldybės teritorijos raidos analizės, dėl bendrųjų ilgalaikių socialinių, kultūrinių, ūkinių, investicinių, demografinių, nusikaltimų kontrolės ir prevencijos, ekologinių, sveikatos ir kitų programų projektų rengimo organizavimo;

3) numato savivaldybės tarybos narių mokymo prioritetus (kiekvienais metais);

4) svarsto klausimus dėl savivaldybės tarybos sekretoriato sudarymo arba mero politinio (asmeninio) pasitikėjimo (jeigu sekretoriatas nesudaromas) valstybės tarnautojų pareigybų steigimo ir jų skaičiaus nustatymo.

18 straipsnis. Nuostatos dėl teisės aktų sustabdymo, panaikinimo, apskundimo

1. Savivaldybės tarybos priimtus teisės aktus gali sustabdyti, pakeisti ar panaikinti pati savivaldybės taryba. Kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų priimtus teisės aktus gali sustabdyti ar panaikinti pagal kompetenciją savivaldybės taryba. Savivaldybės administracijos direktorius ar kiti savivaldybės viešojo administravimo subjektai savo priimtus teisės aktus gali sustabdyti ir juos pakeisti ar panaikinti. Savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojo pagal kompetenciją priimtus teisės aktus gali sustabdyti ar panaikinti jis pats arba savivaldybės administracijos direktorius.

2. Bet kuri šio straipsnio 1 dalyje nurodyta savivaldybės institucija, panaikinusi kito savivaldybės viešojo administravimo subjekto norminį administracinį teisės aktą, prirėkęs perduoda klausimą iš naujo nagrinėti tam pačiam administravimo subjektui, kurio aktas panaikintas, arba pati jį išnagrinėja ir priima tuo klausimu norminį administracinį teisės aktą, arba pripažįsta, kad tokio akto priimti nereikia.

3. Savivaldybių institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų priimti administraciniai teisės aktai gali būti skundžiami teismui.

19 straipsnis. Meras, mero pavaduotojas

1. Savivaldybės taryba savo įgaliojimų laikui iš tarybos narių renka savivaldybės merą ir mero siūlymu skiria vieną ar kelis mero pavaduotojus. Didžiausias galimas savivaldybės mero pavaduotojų skaičius nustatomas atsižvelgiant į savivaldybės tarybos narių skaičių. Savivaldybėje, kurios taryba susideda iš 41 ir daugiau tarybos narių, gali būti steigiamos ne daugiau kaip trys savivaldybės mero pavaduotojo pareigybės, savivaldybėje, kurios taryba susideda iš 27–31 tarybos nario, gali būti steigiamos ne daugiau kaip dvi savivaldybės mero pavaduotojo pareigybės, kitose savivaldybėse gali būti steigiamos ne daugiau kaip viena savivaldybės mero pavaduotojo pareigybė. Meras yra savivaldybės vadovas. Meru ir mero pavaduotojais gali būti tik Lietuvos Respublikos piliečiai. Savivaldybės taryba gali nuspręsti, kad mero pavaduotojas pareigas atlieka visuomeniniais pagrindais. Meras renkamas, o mero pavaduotojas skiriamas slaptu balsavimu. Laikoma, kad meras išrinktas, o mero pavaduotojas paskirtas, jeigu už jų kandidatūras balsavo visų savivaldybės tarybos narių dauguma.

Pastaba. 19 straipsnio 1 dalies nuostata dėl savivaldybių merų pavaduotojų skaičiaus įsigalioja nuo naujų eilinių savivaldybių tarybų rinkimų.

2. Meras, mero pavaduotojas prieš terminą netenka savo įgaliojimų savivaldybės tarybos sprendimu, jeigu už tai balsuoja visų savivaldybės tarybos narių dauguma:

1) Vyriausybės arba Valstybės kontrolės siūlymu už įstatymų ar kitų teisės aktų pažeidimus, dėl kurių padaryta esminės žalos valstybės ar savivaldybės interesams ir nuosavybei;

2) kai dėl laikinojo nedarbingumo nedarbia daugiau kaip šimtą dvidešimt kalendorinių dienų iš eilės arba daugiau kaip šimtą keturiasdešimt dienų per paskutinius dvylika mėnesių;

3) kai pateikia atsistatydinimo prašymą.

3. Be to, meras, mero pavaduotojas netenka savo įgaliojimų prieš terminą, jeigu ne mažiau kaip 1/3 visų savivaldybės tarybos narių pareiškia nepasitikėjimą jais, savivaldybės taryba priima sprendimą atleisti merą, mero pavaduotoją ir už tokį sprendimą balsavo ne mažiau kaip 1/2 visų savivaldybės tarybos narių. Jeigu sprendimas atleisti merą, mero pavaduotoją dėl nepasitikėjimo nepriimamas, šį klausimą pakartotinai svarstyti galima tik po pusės metų.

4. Mero pavaduotojas mero teikimu prieš terminą netenka savo įgaliojimų, jeigu už sprendimą atleisti mero pavaduotoją balsuoja visų savivaldybės tarybos narių dauguma.

5. Mero, mero pavaduotojo įgaliojimai nutrūksta, jeigu jie netenka Lietuvos Respublikos pilietybės ar netenka savivaldybės tarybos nario mandato.

6. Pasibaigus savivaldybės tarybos įgaliojimams, baigiasi ir šios savivaldybės tarybos išrinkto mero ir mero pavaduotojo įgaliojimai.

7. Po savo kadencijos pabaigos meras ir mero pavaduotojas, jeigu neišrenkamas meru ar nepaskiriamas mero pavaduotoju arba prieš terminą netenka savo įgaliojimų (išskyrus atvejus, kai meras, mero pavaduotojas savo įgaliojimų netenka šio straipsnio 2 dalies 1 ir 3 punktų nustatyta tvarka), turi teisę Vyriausybės nustatyta tvarka grįžti į iki išrinkimo savivaldybės tarybos nariais eitas pareigas, o kai tokios galimybės nėra, – į kitas tos pačios ar žemesnės kategorijos pareigas, jeigu eitos pareigos pagal teisės aktus priskiriamos valstybės tarnautojų (išskyrus politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojo pareigas) pareigoms. Be to, šioje dalyje nustatytu atveju meras ir mero pavaduotojas turi teisę grįžti į iki išrinkimo savivaldybės tarybos nariais eitas pareigas, jeigu jie ėjo šias pareigas savivaldybės ar valstybės biudžetinėje ar viešojoje įstaigoje arba savivaldybės kontroliuojamoje įmonėje, o kai tokios galimybės nėra, – į kitas pareigas savivaldybės ar valstybės biudžetinėje ar viešojoje įstaigoje arba savivaldybės kontroliuojamoje įmonėje. Jeigu šie asmenys iki išrinkimo savivaldybės tarybos nariais tokių pareigų nėjo arba atsisakė pasiūlytų kitų žemesnės kategorijos pareigų, pagal teisės aktus priskiriamų valstybės tarnautojų (išskyrus politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojo pareigas) pareigoms, arba kitų pareigų savivaldybės ar valstybės biudžetinėje ar viešojoje įstaigoje arba savivaldybės kontroliuojamoje įmonėje, jiems išmokama 3 mėnesių jų vidutinio darbo užmokesčio dydžio išmoka. Ji išmokama per 3 mėnesius lygiomis dalimis kas mėnesį. Jeigu asmuo pradeda eiti pareigas valstybės tarnyboje anksčiau negu po 3 mėnesių, likusi neišmokėta išmokos dalis nemokama. Jeigu šie asmenys mero ir mero pavaduotojo pareigas ėjo mažiau kaip vienus metus iki kadencijos pabaigos, jiems išmokama vieno mėnesio jų vidutinio darbo užmokesčio dydžio išmoka. Nutrūkus mero, mero pavaduotojo įgaliojimams prieš terminą, kai jiems nepasitikėjimą pareiškia ne mažiau kaip 1/3 tarybos narių ir už tokį sprendimą balsavo ne mažiau kaip 1/2 visų tarybos narių, jiems išmokama 2 mėnesių jų vidutinio darbo užmokesčio dydžio išmoka.

8. Mero ir mero pavaduotojo darbo užmokestį pagal įstatymų nustatytus koeficientus tvirtina savivaldybės taryba.

9. Meras ir mero pavaduotojas negali dirbti kitose institucijose, įstaigose, įmonėse ir organizacijose ir gauti kito atlyginimo, išskyrus atlyginimą už mokslinę, pedagoginę ar kūrybinę veiklą. Ši nuostata netaikoma, jeigu mero pavaduotojas pareigas atlieka visuomeniniais pagrindais.

10. Mero pavaduotojas pirmininkauja savivaldybės tarybos posėdžiui, kai priimant sprendimą meras negali dalyvauti.

11. Merui, mero pavaduotojui netaikomos Darbo kodekso nuostatos, išskyrus nuostatas, reglamentuojančias darbo ir poilsio laiką, atostogas, nurodytas šio straipsnio 12 dalyje, materialinę atsakomybę, darbuotojų saugą ir sveikatą.

12. Merui ir mero pavaduotojui atostogos suteikiamos savivaldybės tarybos ar jos įgalioto asmens sprendimu reglamento nustatyta tvarka. Meras ir mero pavaduotojas turi teisę į 28 kalendorinių dienų trukmės kasmetines minimaliąsias atostogas. Vadovaujantis Darbo kodekso nuostatomis, merui ir mero pavaduotojui gali būti suteikiamos šios tikslinės atostogos: nėštumo ir gimdymo, tėvystės, mokymosi, valstybinėms ar visuomeninėms pareigoms atlikti, nemokamos. Nemokamos atostogos dėl dalyvavimo Seimo, Respublikos Prezidento rinkimuose, rinkimuose į Europos Parlamentą ar savivaldybių tarybų rinkimuose suteikiamos įstatymų nustatyta tvarka. Atostogų metu meras ir mero pavaduotojas neatlieka mero ar mero pavaduotojo pareigų, tačiau gali atlikti tarybos nario pareigas.

13. Meras ir mero pavaduotojas į komandiruotes vyksta reglamento nustatyta tvarka.

14. Savivaldybės tarybos posėdžiams, komitetams, merui aptarnauti, taip pat savivaldybės tarybos sprendimų projektams rengti, nagrinėti ir išvadų dėl savivaldybės tarybos sprendimų projektams rengti mero siūlymu gali būti steigiamas savivaldybės tarybos sekretoriatas (toliau – sekretoriatas). Sekretoriato finansinį, ūkinį ir materialinį aptarnavimą atlieka savivaldybės administracija. Savivaldybės taryba nustato atskirą sekretoriato išlaidų sąmatą. Sekretoriatas gali būti sudaromas iš mero politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų, karjeros valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis. Jeigu sekretoriatas nesudaromas, savo įgaliojimų laikui meras gali turėti politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų. Mero politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautoju negali būti tos savivaldybės tarybos narys.

Pastaba. 19 straipsnio 14 dalies nuostata dėl draudimo savivaldybės tarybos nariui dirbti mero politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautoju įsigalioja nuo naujų eilinių savivaldybių tarybų rinkimų.

15. Atstovavimo Lietuvoje ir užsienyje išlaidoms finansuoti skirto mero fondo dydis nustatomas nedidinant bendrų savivaldybės reprezentacijai skirtų lėšų ir priklauso nuo savivaldybės tarybos narių skaičiaus: savivaldybės taryba, kurioje yra 41 ir daugiau tarybos narių, gali skirti kas mėnesį iki trijų, savivaldybės taryba, kurioje yra 27–31 tarybos narys, iki dviejų, kitos savivaldybės – iki vieno Lietuvos statistikos departamento paskutiniojo paskelbto Lietuvos ūkio vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio (toliau – VMDU) dydžio sumą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-971](#), 2010-06-30, *Žin.*, 2010, Nr. 86-4525 (2010-07-20)

Nr. [XI-1126](#), 2010-11-12, *Žin.*, 2010, Nr. 139-7110 (2010-11-27)

20 straipsnis. Mero, mero pavaduotojo įgaliojimai

1. Meras yra atskaitingas savivaldybės tarybai ir bendruomenei už savivaldybės veiklą.

2. Meras:

1) planuoja savivaldybės tarybos veiklą, nustato ir sudaro savivaldybės tarybos posėdžių darbotvarkes ir teikia savivaldybės tarybos sprendimų projektus, šaukia savivaldybės tarybos posėdžius ir jiems pirmininkauja, koordinuoja savivaldybės tarybos komitetų ir komisijų veiklą, pasirašo savivaldybės tarybos sprendimus ir posėdžių, kuriems pirmininkavo, protokolus;

2) reglamente nustatyta tvarka atstovauja pats arba įgalioja kitus asmenis atstovauti savivaldybei teisme, bendradarbiaujant su kitomis savivaldybėmis, valstybės ar užsienio šalių institucijomis, kitais juridiniais ir fiziniais asmenimis;

3) atstovauja savivaldybei regiono plėtros taryboje ir turi sprendžiamąjo balso teisę sudarant ir įgyvendinant regiono plėtros programą;

4) teikia savivaldybės tarybai mero pavaduotojo (pavaduotojų), savivaldybės administracijos direktoriaus, savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojo (savivaldybės administracijos direktoriaus siūlymu) ir savivaldybės tarybos sudaromų komisijų pirmininkų kandidatūras, taip pat gali siūlyti atleisti juos iš pareigų, siūlyti skirti nuobaudas savivaldybės administracijos direktoriui;

5) teikia savivaldybės tarybai sprendimo dėl mero pavaduotojo (pavaduotojų) veiklos sričių nustatymo projektą;

6) teikia savivaldybės tarybai siūlymą dėl savivaldybės tarybos kolegijos sudarymo;

7) teikia savivaldybės tarybai siūlymus dėl savivaldybės tarybos sekretoriato sudarymo arba mero politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų pareigybių steigimo ir jų skaičiaus nustatymo (jeigu sekretoriatas nesudaromas);

8) tvirtina savivaldybės tarybos sekretoriato nuostatus, Valstybės tarnybos įstatymo ir Darbo kodekso nustatyta tvarka skiria į pareigas ir atleidžia iš jų sekretoriato darbuotojus;

9) vadovauja savivaldybės tarybos sekretoriato darbui;

10) reglamente nustatyta tvarka gali siūlyti savivaldybės tarybai pavesti savivaldybės kontrolieriui (savivaldybės kontrolės ir audito tarnybai) atlikti veiklos plane nenumatytą savivaldybės administracijos, savivaldybės administravimo subjektų ar savivaldybės kontroliuojamų įmonių finansinį ir veiklos auditą, priima savivaldybės kontrolieriaus (savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos) pateiktas audito ataskaitas ir išvadas dėl atlikto finansinio ir veiklos audito rezultatų, prirėkus organizuoja šių ataskaitų ir išvadų svarstymą savivaldybės tarybos komitetų ir savivaldybės tarybos posėdžiuose;

11) kontroliuoja ir prižiūri savivaldybės viešojo administravimo institucijų, įstaigų ir įmonių vadovų veiklą, kaip jie įgyvendina įstatymus, Vyriausybės ir savivaldybės tarybos sprendimus;

12) gavęs savivaldybės tarybos pritarimą, sudaro savivaldybės bendradarbiavimo su valstybės institucijomis, kitomis savivaldybėmis ar užsienio institucijomis sutartis;

13) kontroliuoja pasirengimą vietos gyventojų apklausai ir ją organizuoja;

14) pagal savivaldybės tarybos nustatytą tvarką reprezentacijos reikmėms naudoja mero fondo lėšas ir už jas atsiskaito.

3. Meras rūpinasi, kad:

1) savivaldybei būtų tinkamai atstovaujama Regionų plėtros taryboje ir šios tarybos priimti sprendimai būtų tinkamai įgyvendinami savivaldybėje;

2) laiku ir tinkamai būtų rengiami savivaldybės teritorijos raidos analizės ir ilgalaikių socialinių, kultūrinių, ūkinių, investicinių ir kitų programų projektai, užtikrinama jų įgyvendinimo kontrolė;

3) būtų sudarytos tinkamos prielaidos ir galimybės gyvenamųjų vietovių bendruomenės narius įtraukti į vietos reikalų tvarkymą;

4) būtų užtikrinamas savivaldybės tarybos narių tolygus bendravimas su visais savivaldybės rinkėjais (visoje savivaldybės teritorijoje);

5) būtų tobulinamas savivaldybės tarybos sprendimų priėmimas ir savivaldybės tarybos komitetų veikla;

6) būtų deramai atstovaujama savivaldybės interesams bendradarbiaujant ir sprendžiant klausimus su valstybės valdžios ir valstybinio administravimo subjektais, teisėsaugos institucijomis, nevyriausybiniomis organizacijomis, užsienio valstybių savivaldybėmis.

4. Mero sprendimai įforminami potvarkiais.

5. Meras savo kompetencijos klausimais gali sudaryti darbo grupes iš savivaldybės tarybos narių šiuo sutikimu, savivaldybės administracijos direktoriaus deleguotų savivaldybės administracijos valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, kitų savivaldybės teritorijoje veikiančių asmenų ir visuomenės atstovų.

6. Meras negali būti savivaldybės tarybos sudaromų komitetų nariu.

7. Meras reglamento nustatyta tvarka ne rečiau kaip kartą per metus atsiskaito savivaldybės tarybai už savo veiklą, taip pat rengia ir pateikia rinkėjams ir visai savivaldybės bendruomenei savivaldybės veiklos ataskaitą.

8. Mero pavaduotojas atlieka savivaldybės tarybos nustatytas funkcijas ir mero pavedimus. Kai meras negali eiti pareigų, mero pavaduotojas atlieka visas mero pareigas, išskyrus šio straipsnio 2 dalies 4–8 punktuose numatytus įgaliojimus. Mero veikla ir jo pavadavimo procedūra nustatyta reglamente.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-971](#), 2010-06-30, *Žin.*, 2010, Nr. 86-4525 (2010-07-20)

21 straipsnis. Savivaldybių atstovaujamųjų ir vykdomųjų institucijų, savivaldybių merų teisės aktų įsigaliojimas

Savivaldybių atstovaujamųjų ir vykdomųjų institucijų, taip pat savivaldybių merų priimtų teisės aktų įsigaliojimo tvarką nustato Įstatymų ir kitų teisės aktų skelbimo ir įsigaliojimo tvarkos įstatymas.

PENKTASIS SKIRSNIS SAVIVALDYBĖS TARYBOS NARIAI

22 straipsnis. Savivaldybės tarybos nario statusas

*1. Savivaldybės tarybos narys yra Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo nustatyta tvarka savivaldybės nuolatinį gyventojų išrinktas savivaldybės bendruomenės atstovas. Išrinktos naujos savivaldybės tarybos nario įgaliojimai prasideda, o ankstesnės kadencijos tarybos nario įgaliojimai baigiasi nuo tos dienos, kurią išrinkta nauja savivaldybės taryba susirenka į pirmąjį posėdį ir šios tarybos narys jame prisiekia.

*2. Savivaldybės tarybos narys turi teisę pasirinkti vieną iš šių priesaikos tekstų:

1) „Aš, (*vardas, pavardė*), prisiekiu gerbti ir vykdyti Lietuvos Respublikos Konstituciją ir įstatymus, sąžiningai atlikti visas savivaldybės tarybos nario pareigas ir susilaikyti nuo veiksmų, pažeidžiančių gyventojų teises ir viešuosius interesus. Tepadedu man Dievas.“;

2) „Aš, (*vardas, pavardė*), prisiekiu gerbti ir vykdyti Lietuvos Respublikos Konstituciją ir įstatymus, sąžiningai atlikti visas savivaldybės tarybos nario pareigas ir susilaikyti nuo veiksmų, pažeidžiančių gyventojų teises ir viešuosius interesus.“

*3. Tarybos nario priesaikos priėmimo tvarka:

1) tarybos nario priesaiką priima apygardos rinkimų komisijos pirmininkas;

2) tarybos narys prisiekia stovėdamas priešais priimančią priesaiką asmenį – padėjęs ranką ant Lietuvos Respublikos Konstitucijos, skaito priesaiką;

3) baigęs skaityti priesaiką, tarybos narys pasirašo vardinį priesaikos lapą;

4) priesaikos tekstas netaisomas ir nekeičiamas. Šios nuostatos nesilaikymas, taip pat atsisakymas pasirašyti vardinį priesaikos lapą arba pasirašymas su išlyga reiškia, kad savivaldybės tarybos narys neprisiekė;

5) vardiniai priesaikos lapai perduodami priėmusiam priesaiką asmeniui, šis juos patikrina ir paskelbia savivaldybės tarybos narių, įgijusių visas tarybos nario teises ir pareigas, pavardes;

6) tarybos narys turi prisiekti tame posėdyje, kuriame jis dalyvauja pirmą kartą po savivaldybės tarybos rinkimų. Tuo atveju, kai tarybos narys prisiekia ne pirmajame savivaldybės tarybos posėdyje, priesaiką priima Vyriausiosios rinkimų komisijos narys pagal Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko pavedimą.

***4.** Tarybos narys, šio įstatymo nustatyta tvarka neprisiekęs, netenka savivaldybės tarybos nario mandato. Asmuo, priimančias priesaiką, apie tai praneša Vyriausiajai rinkimų komisijai ir ši priima atitinkamą sprendimą. Šis Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimas gali būti skundžiamas Vyriausiajam administraciniam teismui.

***5.** Tarybos narys turi teisę gauti savivaldybės tarybos nario pažymėjimą. Šį pažymėjimą po tarybos nario priesaikos jam įteikia priesaiką priimančias asmuo.

6. Draudžiama tarybos narį persekioti už balsavimą ar pareikštą nuomonę savivaldybės tarybos ar jos komitetų posėdžiuose. Už asmens įžeidimą ar šmeižtą, už asmens garbę ir orumą žeminančios ir tikrovės neatitinkančios informacijos paskleidimą tarybos narys atsako įstatymų nustatyta tvarka.

7. Tarybos nario pareigos ir teisės nustatytos Konstitucijoje, šiame ir kituose įstatymuose, reglamente.

***Pastaba. 22 straipsnio 1 ir 5 dalių nuostatos dėl tarybos nario priesaikos, 22 straipsnio 2, 3, 4 dalys įsigalioja nuo naujų eilinių savivaldybių tarybų rinkimų.**

23 straipsnis. Savivaldybės tarybos nario pareigos

Tarybos narys privalo:

- 1) dalyvauti savivaldybės tarybos posėdžiuose;
- 2) būti vieno (be Kontrolės komiteto) komiteto nariu;
- 3) dalyvauti komiteto, kurio narys jis yra, posėdžiuose;
- 4) nebalsuoti savivaldybės tarybos ir jos komitetų posėdžiuose, kai jo balsavimas svarstomu klausimu prieštarauja Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymui;
- 5) nuolat bendrauti su rinkėjais ir ne rečiau kaip vieną kartą per metus atsiskaityti rinkėjams reglamento nustatyta tvarka.

24 straipsnis. Savivaldybės tarybos nario teisės

Tarybos narys turi teisę:

- 1) šio įstatymo nustatyta tvarka rinkti ir būti išrinktas į pareigas savivaldybės institucijose;
- 2) reglamento nustatyta tvarka siūlyti savivaldybės tarybai svarstyti klausimus, rengti savivaldybės tarybos sprendimų projektus, iš savivaldybės administracijos ar kitų savivaldybės įstaigų, savivaldybės kontroliuojamų įmonių gauti visą tarybos nario veiklai reikalingą su savivaldybės taryboje nagrinėjamais ar rengiamais nagrinėti klausimais susijusią informaciją, dalyvauti diskusijose svarstomais klausimais, raštu ir žodžiu pateikti pastabas dėl savivaldybės tarybos sprendimų projektų, dėl savivaldybės tarybos darbo tvarkos ir kt., savivaldybės tarybos posėdžio metu klausti pranešėjus, kalbėti dėl vedimo tvarkos, kreiptis su paklausimais į savivaldybės institucijų, savivaldybės administracijos, kitų savivaldybės įstaigų, įmonių ir organizacijų, taip pat valstybės institucijų, kurios veikia savivaldybės teritorijoje, vadovus ir valstybės tarnautojus;
- 3) dalyvauti ir kalbėti komitetų ir komisijų posėdžiuose, kuriuose svarstomi jo pateikti arba su jo elgesiu susiję klausimai;
- 4) jungtis į frakcijas reglamento nustatyta tvarka;
- 5) gauti iš savivaldybės administracijos vietą posėdžiui, techninę pagalbą ir priemones tarybos nario įgaliojimams vykdyti.

25 straipsnis. Savivaldybės tarybos nario įgaliojimų sustabdymas arba jų nutūkimas prieš terminą

1. Jeigu savivaldybės taryba negali vykdyti savo įgaliojimų dėl aplinkybių, susijusių su nepaprastosios padėties įvedimu savivaldybės teritorijoje, tarybos narių įgaliojimai laikino tiesioginio valdymo laikotarpiu sustabdomi.

2. Tarybos nario įgaliojimų nutūkimas prieš terminą nustatomas įstatymuose.

26 straipsnis. Savivaldybės tarybos nario veiklos apmokėjimas

1. Tarybos nariams, išskyrus merą ir mero pavaduotoją, už darbą atliekant savivaldybės tarybos nario pareigas yra atlyginama (apmokama). Šis atlyginimas (užmokestis) apskaičiuojamas pagal skelbiamą VMDU dydį atsižvelgiant į faktiškai dirbtą laiką, kurio trukmė patvirtinama reglamente nustatyta tvarka. Šio atlyginimo dydį nustato savivaldybės taryba.

2. Tarybos nariui su jo, kaip tarybos nario, veikla susijusioms kanceliarijos, pašto, telefono, interneto ryšio, transporto paslaugoms, kiek jų nesuteikia ar tiesiogiai neapmoka savivaldybės administracija, apmokėti kas mėnesį gali būti skiriama išmoka atsiskaitytinai. Šios išmokos dydis ir atsiskaitymo tvarka nustatoma reglamente.

3. Tarybos nariui, kuris pagal mero potvarkį atstovauja savivaldybei už savivaldybės ribų, savivaldybės administracija Vyriausybės nustatyta tvarka apmoka komandiruočių išlaidas.

4. Savivaldybės tarybos, komitetų posėdžių laiku, taip pat kitais reglamento nustatytais atvejais tarybos narys atleidžiamas nuo tiesioginio darbo ar pareigų bet kurioje institucijoje, įstaigoje, įmonėje ar organizacijoje.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-971](#), 2010-06-30, *Žin.*, 2010, Nr. 86-4525 (2010-07-20)

ŠEŠTASIS SKIRSNIS SAVIVALDYBĖS KONTROLĖ IR AUDITAS

27 straipsnis. Savivaldybės kontrolierius (savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba)

1. Savivaldybės kontrolierius (savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba), prižiūrėdamas (prižiūrėdama), ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas savivaldybės turtas ir patikėjimo teise valdomas valstybės turtas, kaip vykdomas savivaldybės biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai:

1) atlieka išorės finansinį ir veiklos auditą savivaldybės administracijoje, savivaldybės administravimo subjektuose ir savivaldybės kontroliuojamose įmonėse;

2) kiekvienais metais rengia ir reglamente nustatytais terminais ir tvarka teikia savivaldybės tarybai išvadą dėl savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto ir patikėjimo teise valdomo valstybės turto ataskaitos ir išvadą dėl pateikto tvirtinti biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio;

3) rengia ir savivaldybės tarybai teikia sprendimus priimti reikalingas išvadas dėl savivaldybės naudojimosi bankų kreditais, paskolų ėmimo ir teikimo, garantijų suteikimo ir laidavimo kreditoriams už savivaldybės kontroliuojamų įmonių imamas paskolas;

4) rengia ir savivaldybės tarybai teikia sprendimams priimti reikalingas išvadas, suteikiančias savivaldybės tarybai pagrindą tvirtinti koncesijos konkurso sąlygas ir pagrindines koncesijos sutarties sąlygas; savivaldybės tarybai nustačius konkurso etapus iki koncesijos sutarties pasirašymo, rengia išvadas galutiniam koncesijos sutarties projektui;

5) rengia ir savivaldybės tarybai teikia sprendimams priimti reikalingas išvadas, suteikiančias savivaldybės tarybai pagrindą tvirtinti viešųjų pirkimų sąlygas, būdą ir pagrindines sutarties dėl partnerystės su privačiais subjektais sąlygas; savivaldybės tarybai nustačius viešųjų pirkimų sąlygas, būdą ir pagrindines sutarties dėl partnerystės su privačiais subjektais sąlygas, iki partnerystės su privačiais subjektais sutarties pasirašymo rengia išvadas galutiniam partnerystės su privačiais subjektais sutarties projektui;

6) rengia ir savivaldybės tarybai teikia sprendimams priimti reikalingas išvadas dėl skolininkų ir skolininkų, už kurių įsipareigojimų įvykdymą garantuoja valstybė, ūkinės ir finansinės būklės, taip pat dėl iš valstybės vardu pasiskolintų lėšų, teikiamų paskolų ir valstybės garantijų teikimo, paskolų naudojimo pagal tikslinę paskirtį ir paskolų grąžinimo;

7) Valstybės kontrolės prašymu teikia savivaldybės kontrolieriaus (savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos) atliktų auditų ataskaitas ir darbo dokumentus audito išorinei peržiūrai atlikti;

8) atlieka įstatymuose ir kituose teisės aktuose priskirtas funkcijas.

2. Savivaldybės kontrolės ir audito funkcijoms įgyvendinti savivaldybės taryba savivaldybės kontrolieriaus teikimu steigia (kai savivaldybės gyventojų skaičius yra mažesnis kaip 30 tūkstančių gyventojų, gali steigti) juridinį asmenį – savivaldybės kontrolės ir audito tarnybą. Šiai tarnybai vadovauja ir už jos veiklą atsako savivaldybės kontrolierius. Jei savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba nesteigiama, plane numatytam išorės auditui atlikti gali būti pasitelkiami kitų savivaldybių kontrolieriai (kontrolės ir audito tarnybos valstybės tarnautojai).

3. Savivaldybės kontrolierius (savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba) turi savo antspaudą su pavadinimu ir savivaldybės herbu. Savivaldybės kontrolierius yra atskaitingas savivaldybės tarybai. Savivaldybės taryba savivaldybės biudžete nustato savivaldybės kontrolieriui (savivaldybės kontrolės ir audito tarnybai) skiriamų asignavimų dydį. Savivaldybės kontrolieriaus (savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos), kai nesteigiamas juridinis asmuo, finansinį, ūkinį, materialinį aptarnavimą, neviršydamas savivaldybės kontrolieriaus (savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos) išlaidų sąmatos, atlieka savivaldybės administracija.

4. Savivaldybės kontrolieriaus (savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos) veikla grindžiama nepriklausomumo, teisėtumo, viešumo, objektyvumo ir profesionalumo principais.

5. Savivaldybės kontrolierius (savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba) savo veikloje vadovaujasi šiuo ir kitais įstatymais, valstybinio audito reikalavimais, Valstybės kontrolės parengtomis metodikomis ir kitais teisės aktais.

6. Savivaldybės kontrolieriaus, savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos valstybės tarnautojų tarnybos santykių teisiniai pagrindai nustatyti Valstybės tarnybos įstatyme ir šiame įstatyme.

7. Savivaldybės kontrolierius, savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos valstybės tarnautojai negali būti tos savivaldybės tarybos nariais ir darbo laiku negali dalyvauti politinių partijų veikloje. Be to, savivaldybės kontrolieriaus ir savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos valstybės tarnautojo pareigos nesuderinamos su jokiais kitomis renkamomis pareigomis valstybės ir savivaldybių institucijose, įstaigose ir įmonėse.

8. Savivaldybės kontrolierius į pareigas priimamas konkurso būdu ir iš jų atleidžiamas Valstybės tarnybos įstatymo nustatyta tvarka. Savivaldybės kontrolierius privalo turėti aukštąjį universitetinį išsilavinimą ir ne mažesnę kaip 3 metų darbo finansų, ekonomikos, teisės, audito, kontrolės arba viešojo administravimo srityse stažą.

9. Savivaldybės kontrolierius:

1) jeigu sudaroma savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba, tvirtina šios tarnybos struktūrą, pareigybių sąrašą, pareigybių aprašymus ir pareiginius nuostatus. Valstybės tarnybos įstatymo nustatyta tvarka priima į pareigas ir iš jų atleidžia valstybės tarnautojus ir Darbo kodekso nustatyta tvarka priima ir atleidžia darbuotojus, dirbančius pagal darbo sutartis, atlieka kitas savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos personalo valdymo funkcijas;

2) leidžia įsakymus, organizuoja savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos darbą, valstybės tarnautojų mokymą ir jų kvalifikacijos tobulinimą;

3) sudaro savivaldybės kontrolieriaus (savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos) veiklos plano projektą, gavęs savivaldybės tarybos Kontrolės komiteto pritarimą, su šio plano projektu supažindina Valstybės kontrolę ir savivaldybės centralizuotą vidaus audito tarnybą. Kasmet iki einamųjų metų lapkričio 15 dienos patvirtina ateinančių metų savivaldybės kontrolieriaus (savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos) veiklos planą, organizuoja jo vykdymą ir yra už tai atsakingas. Prireikus patvirtintą planą tikslina bendra plano tvirtinimo tvarka;

4) savivaldybės kontrolieriaus (savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos) veiklos planą kasmet per 10 dienų nuo jo patvirtinimo pateikia Valstybės kontrolei;

5) turi teisę dalyvauti savivaldybės tarybos, komitetų, kolegijos (jei ji įsteigta), komisijų posėdžiuose ir pareikšti nuomonę savo kompetencijos klausimais;

6) valstybės kontrolieriaus rašytiniu prašymu gali dalyvauti ar pavesti savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos valstybės tarnautojams pagal jų kompetenciją dalyvauti Valstybės kontrolės pareigūnų atliekamuose savivaldybės administravimo subjektų finansiniuose ir veiklos audituose;

7) pats atlieka ir (arba) skiria savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos valstybės tarnautojus atlikti išorės finansinį ir veiklos auditą, įgyvendina įstatymuose ir kituose teisės aktuose priskirtas funkcijas;

8) priima sprendimus pagal atlikto finansinio ir veiklos audito ataskaitas, nurodo savivaldybės administracijos direktoriui, audituotų subjektų vadovams jų veiklos trūkumus ir nustato terminą, per

kuri turi būti pašalinti nustatyti teisės aktų pažeidimai. Savivaldybės administracijos direktorius, audituotų subjektų vadovai per savivaldybės kontrolieriaus nustatytą terminą (bet ne trumpesnę kaip 30 dienų) privalo ištaisyti audito metu nustatytus jų veiklos trūkumus ir pažeidimus ir apie jų pašalinimą raštu pranešti savivaldybės kontrolieriui;

9) teikia merui, savivaldybės vykdomajai institucijai, audituotų subjektų vadovams išvadas, ataskaitas ir sprendimus, kurie buvo priimti dėl finansinio ir veiklos audito metu nustatytų ir nepašalintų teisės aktų pažeidimų. Audito ataskaitos ir išvados skelbiamos savivaldybės interneto tinklalapyje, o jei įmanoma, – ir per kitas visuomenės informavimo priemones;

10) kiekvienais metais reglamente nustatytais terminais ir tvarka teikia savivaldybės tarybai išvadą dėl savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto ir patikėjimo teise valdomo valstybės turto ataskaitos, dėl pateikto tvirtinti savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio, savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo;

11) finansinio ir veiklos audito metu nustatęs nusikalstamos veikos požymių, apie tai praneša teisės saugos institucijoms;

12) imasi prevencinių priemonių, kad būtų ištaisyti ir nepasikartotų nustatyti teisės aktų pažeidimai;

13) nagrinėja iš gyventojų gaunamus prašymus, pranešimus, skundus ir pareiškimus dėl savivaldybės lėšų ir turto, patikėjimo teise valdomo valstybės turto naudojimo, valdymo ir disponavimo juo ir teikia išvadas dėl tokio tyrimo rezultatų;

14) įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka teikia informaciją valstybės ir savivaldybės institucijoms;

15) reglamente nustatyta tvarka ir terminais teikia savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos veiklos ataskaitą. Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos veiklos ataskaitą arba jos santrauką paskelbia vietinėje spaudoje, savivaldybės interneto tinklalapyje, o jei įmanoma, – ir per kitas visuomenės informavimo priemones;

16) savivaldybės tarybos arba savivaldybės tarybos Kontrolės komiteto prašymu teikia informaciją pagal savo kompetenciją;

17) atlieka savivaldybės biudžeto vykdymo ir kitų piniginių išteklių naudojimo auditą;

18) atsako už įstatymuose ir kituose teisės aktuose savivaldybės kontrolieriui numatytų įgaliojimų vykdymą, taip pat už nepagrįstos ir neteisingos audito išvados pateikimą;

19) Administracinių teisės pažeidimų kodekso nustatytais atvejais surašo administracinių teisės pažeidimų protokolus ir įstatymų nustatyta tvarka juos teikia nagrinėti savivaldybės tarybos Administracinei komisijai;

20) teikia informaciją Vyriausybės atstovui apie savivaldybės kontrolieriaus teiktas išvadas ir rekomendacijas.

10. Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos valstybės tarnautojai:

1) savivaldybės kontrolieriaus pavedimu atlieka audituojamų subjektų eilinius ir veiklos plane nenumatytus finansinius ir veiklos auditus;

2) finansinio ir veiklos audito metu turi teisę įeiti į patalpas, gauti visus finansiniam ir veiklos auditui atlikti reikalingus dokumentus, gauti iš audituojamo subjekto darbuotojų reikiamus rašytinius paaiškinimus, pagal valstybinio audito reikalavimus pasitelkti ekspertų (specialistų), turinčių reikiamų žinių patikrinimo metu iškilusiems klausimams spręsti;

3) įstatymų nustatyta tvarka atsako už jiems nustatytų funkcijų netinkamą atlikimą, už nepagrįstos ar neteisingos audito išvados pateikimą;

4) Administracinių teisės pažeidimų kodekso nustatytais atvejais surašo administracinių teisės pažeidimų protokolus ir įstatymų nustatyta tvarka juos teikia nagrinėti savivaldybės tarybos Administracinei komisijai.

11. Atlikdamas (atlikdama) auditą, savivaldybės kontrolierius (savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba) turi teisę atliekamo audito metu pasinaudoti savivaldybės centralizuotos vidaus audito tarnybos atliktų auditų ataskaitomis ir darbo dokumentais, būtiniais vidaus kontrolės vertinimui atlikti, jei audito subjektas ir tikslai sutampa, taip pat turi teisę susipažinti su atliktų kitų išorės auditų savivaldybės įstaigose ir įmonėse dokumentais.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1830](#), 2008-11-14, Žin., 2008, Nr. 137-5379 (2008-11-29)

Nr. [XI-300](#), 2009-06-16, Žin., 2009, Nr. 77-3165 (2009-06-30)

28 straipsnis. Savivaldybės centralizuota vidaus audito tarnyba

1. Savivaldybės centralizuotą vidaus audito tarnybą (toliau – vidaus audito tarnyba) įsteigia savivaldybės taryba, tvirtindama savivaldybės administracijos struktūrą.

2. Vidaus audito tarnybos vadovas ir vidaus auditoriai yra karjeros valstybės tarnautojai. Pretendentų į vidaus audito tarnybos vadovo pareigas konkurso komisiją sudaro savivaldybės administracijos direktorius. Būti šios komisijos nariu turi būti kviečiamas Finansų ministerijos atstovas.

3. Vidaus audito tarnybai vadovauja ir už jos veiklą atsako tarnybos vadovas. Ši tarnyba yra atskaitinga savivaldybės administracijos direktoriui. Jis užtikrina vidaus audito tarnybos veiklos ir organizacinį nepriklausomumą ir šios valdymo funkcijos negali perduoti kitiems viešojo juridinio asmens valstybės tarnautojams ar darbuotojams.

4. Vidaus audito tarnyba dirba pagal su savivaldybės administracijos direktoriumi suderintą metinį vidaus audito tarnybos veiklos planą. Savivaldybės administracijos direktorius gali pavesti vidaus audito tarnybai atlikti metiniame vidaus audito tarnybos veiklos plane nenumatytą vidaus auditą. Metiniame vidaus audito tarnybos veiklos plane nenumatytas vidaus auditas gali būti atliekamas vidaus audito tarnybos vadovo sprendimu, raštu suderintu su savivaldybės administracijos direktoriumi.

5. Vidaus audito tarnyba, iki einamųjų metų lapkričio 1 dienos parengusi ateinančių metų vidaus audito tarnybos veiklos plano projektą, teikia jį savivaldybės kontrolieriui (savivaldybės kontrolės ir audito tarnybai) tarpusavio veiklos koordinavimo tikslais. Vidaus audito tarnybos veiklos plano projektas, kai su juo susipažįsta savivaldybės kontrolierius (savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba), iki einamųjų metų lapkričio 15 dienos teikiamas Valstybės kontrolei. Ateinančių metų vidaus audito tarnybos veiklos planas turi būti suderintas su savivaldybės vykdomosios institucijos vadovu iki einamųjų metų gruodžio 31 dienos. Patvirtintas planas tikslinamas bendra plano tvirtinimo tvarka.

6. Vidaus audito tarnyba savo funkcijas įgyvendina atlikdama vidaus auditus ir jų rezultatų pagrindu formuluodama rekomendacijas. Vidaus auditoriai atlikto audito ataskaitas pateikia savivaldybės administracijos direktoriui ir audituotų subjektų vadovams. Šie turi priimti sprendimus dėl vidaus audito rekomendacijų įgyvendinimo. Be to, atliktų vidaus auditų ataskaitos gali būti teikiamos savivaldybės tarybai, savivaldybės tarybos Kontrolės komitetui, merui ir savivaldybės kontrolieriui, kai jie raštu to prašo.

7. Kad būtų išsaugotas objektyvumas ir nepriklausomumas, vidaus audito tarnybos vadovas ir vidaus auditoriai negali dalyvauti savivaldybės administravimo subjektų, savivaldybės kontroliuojamų įmonių ir savivaldybės viešųjų juridinių asmenų valdymo organuose, negali dalyvauti rengiant vidaus kontrolės sistemos tobulinimo dokumentų projektus ar kuriant, nustatant ir įgyvendinant savivaldybės administracijos ir jos padalinių, savivaldybės kontroliuojamų įmonių ir viešųjų juridinių asmenų vidaus kontrolę, įskaitant finansų kontrolę, jos procedūras.

8. Vidaus audito tarnyba savo veikloje vadovaujasi Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymu ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais vidaus auditą.

SEPTINTASIS SKIRSNIS

SAVIVALDYBĖS VYKDOMOJI INSTITUCIJA, VIEŠOJO ADMINISTRAVIMO ĮSTAIGOS, JŲ SUDARYMAS IR ĮGALIOJIMAI

29 straipsnis. Savivaldybės vykdomoji institucija

1. Savivaldybės vykdomoji institucija (vykdomosios institucijos) – savivaldybės administracijos direktorius, savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojas (pavaduotojai) (jeigu ši (šios) pareigybė (pareigybės) steigiama (steigiamos) ir jeigu šiai (šioms) pareigybei (pareigybėms) suteikiami vykdomosios institucijos įgaliojimai), turintys viešojo administravimo teises ir pareigas. Savivaldybės administracijos direktorius pavaldus savivaldybės tarybai, atskaitingas savivaldybės tarybai ir merui.

2. Savivaldybės administracijos direktorius vadovauja savivaldybės administracijai. Jis yra įstaigos vadovas. Savivaldybės administracijos direktoriaus skyrimo ir atleidimo tvarka nustatyta šiame ir Valstybės tarnybos įstatymuose.

3. Savivaldybės administracijos direktorius į pareigas skiriamas mero teikimu savivaldybės tarybos sprendimu savivaldybės tarybos įgaliojimų laikui politinio (asmeninio) pasitikėjimo pagrindu. Savivaldybės administracijos direktoriaus kadencijų skaičius tam pačiam asmeniui neribojamas. Savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojas (pavaduotojai) į pareigas skiriamas (skiriami)

savivaldybės administracijos direktoriaus siūlymu mero teikimu savivaldybės tarybos sprendimu politinio (asmeninio) pasitikėjimo pagrindu. Tarnybines nuobaudas savivaldybės administracijos direktoriui (direktoriaus pavaduotojui (pavaduotojams) už tarnybinius nusižengimus skiria savivaldybės taryba. Tarnybinės nuobaudos skyrimo procedūra pradedama mero iniciatyva arba remiantis jo gauta rašytine informacija apie savivaldybės administracijos direktoriaus (direktoriaus pavaduotojo (pavaduotojų) tarnybinius nusižengimus.

4. Dėl savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojo pareigybės (pavaduotojų pareigybių) steigimo ir savivaldybės administracijos direktoriaus pavadavimo sprendžia savivaldybės taryba. Didžiausias galimas savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojų skaičius nustatomas atsižvelgiant į savivaldybės tarybos narių skaičių. Savivaldybėje, kurios taryboje Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo nustatyta tvarka yra 41 ir daugiau tarybos narių, gali būti steigiamos ne daugiau kaip trys savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojo pareigybės, savivaldybėje, kurios taryboje Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo nustatyta tvarka yra 27–31 tarybos narys, gali būti steigiamos ne daugiau kaip dvi savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojo pareigybės; kitose savivaldybėse gali būti steigiama ne daugiau kaip viena savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojo pareigybė.

Pastaba. 29 straipsnio 4 dalies nuostata dėl savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojų skaičiaus įsigalioja nuo naujų eilinių savivaldybių tarybų rinkimų.

5. Savivaldybės administracijos direktoriaus atostogų ar ligos metu, taip pat kai jis laikinai negali eiti pareigų dėl kitų priežasčių, savivaldybės administracijos direktoriaus pareigas, nustatytas šiame ir kituose įstatymuose, taip pat kituose teisės aktuose, reglamento nustatyta tvarka atlieka savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojas. Jeigu savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojo pareigybė nesteigiama, savivaldybės administracijos direktoriaus atostogų ar ligos metu, taip pat kai jis laikinai negali eiti pareigų dėl kitų priežasčių, jo pareigybės aprašyme nustatytos funkcijos teisės aktų nustatyta tvarka pavedamos atlikti kitam savivaldybės administracijos valstybės tarnautojui.

6. Pasibaigus savivaldybės administracijos direktoriaus, administracijos direktoriaus pavaduotojo kadencijai, jei šias pareigas ėję asmenys nepaskiriami naujai kadencijai arba jei savivaldybės administracijos direktorius, administracijos direktoriaus pavaduotojas atsistatydina ar atleidžiamas iš pareigų, išskyrus atleidimą už tarnybinius nusižengimus, šie asmenys turi teisę Vyriausybės nustatyta tvarka grįžti į iki paskyrimo savivaldybės administracijos direktoriumi, direktoriaus pavaduotoju eitas pareigas, o kai tokios galimybės nėra, – į kitas tos pačios ar žemesnės kategorijos pareigas, jeigu eitos pareigos pagal teisės aktus priskiriamos valstybės tarnautojų (išskyrus politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojo pareigas) pareigoms. Be to, šioje dalyje nustatytu atveju savivaldybės administracijos direktorius, administracijos direktoriaus pavaduotojas turi teisę grįžti į iki išrinkimo savivaldybės tarybos nariais eitas pareigas, jeigu jie ėjo šias pareigas savivaldybės ar valstybės biudžetinėje ar viešojoje įstaigoje arba savivaldybės kontroliuojamoje įmonėje, o kai tokios galimybės nėra, – į kitas pareigas savivaldybės ar valstybės biudžetinėje ar viešojoje įstaigoje arba savivaldybės kontroliuojamoje įmonėje. Jeigu šie asmenys iki paskyrimo savivaldybės administracijos direktoriumi, direktoriaus pavaduotoju tokių pareigų nėjo arba atsisakė pasiūlytų kitų žemesnės kategorijos pareigų, pagal teisės aktus priskiriamų valstybės tarnautojų (išskyrus politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojo pareigas) pareigoms, arba kitų pareigų savivaldybės ar valstybės biudžetinėje ar viešojoje įstaigoje arba savivaldybės kontroliuojamoje įmonėje, jiems išmokamos atitinkamai 2 mėnesių savivaldybės administracijos direktoriaus, administracijos direktoriaus pavaduotojo darbo užmokesčio dydžio išeitinės išmokos. Šios išmokos išmokamos per 2 mėnesius lygiomis dalimis kas mėnesį. Jeigu asmuo pradeda eiti pareigas valstybės tarnyboje anksčiau negu po 2 mėnesių, likusi neišmokėta išmokos dalis nemokama.

Pastaba. 29 straipsnio 6 dalies nuostatos taip pat taikomos savivaldybės administracijos direktoriui, administracijos direktoriaus pavaduotojui (jeigu ši pareigybė buvo įsteigta), jeigu jie į šias pareigas nebuvo paskirti naujai kadencijai arba savivaldybės administracijos direktorius, administracijos direktoriaus pavaduotojas atsistatydino ar buvo atleistas iš pareigų, išskyrus atleidimą už tarnybinius nusižengimus, iki 2003 m. spalio 14 d. Valstybės tarnautojo statusas šioje dalyje nurodytiems asmenims atkuriamas Vyriausybės nustatyta tvarka per 3 mėnesius nuo šio įstatymo įsigaliojimo.

7. Savivaldybės administracijos direktorius jam įstatymų nustatytus ir savivaldybės tarybos perduotus įgaliojimus, išskyrus šio straipsnio 8 dalies 4 ir 5 punktuose nustatytus įgaliojimus, turi teisę, kiek ji neapribota savivaldybės tarybos sprendimu, pavesti vykdyti savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojui (pavaduotojams). Savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojas atsiskaito savivaldybės administracijos direktoriui, o prireikus – ir savivaldybės tarybai.

8. Savivaldybės administracijos direktorius:

1) tiesiogiai ir asmeniškai atsako už įstatymų, Vyriausybės ir savivaldybės tarybos sprendimų įgyvendinimą savivaldybės teritorijoje jo kompetencijai priskirtais klausimais;

2) tiesiogiai įgyvendindamas įstatymus, Vyriausybės ir savivaldybės tarybos sprendimus, gali kreiptis į valstybinio administravimo subjektus, leisti įsakymus, privalomus savivaldybės administracijos struktūriniams padaliniais, savivaldybės administracijos filialams – seniūnijoms ir į struktūrinius padalinius neįeinantiems valstybės tarnautojams, taip pat jam priskirtos kompetencijos klausimais – savivaldybės gyventojams ir kitiems savivaldybės teritorijoje esantiems subjektams;

3) organizuoja savivaldybės administracijos darbą, tvirtina savivaldybės administracijos struktūrinių padalinių ir savivaldybės administracijos filialų – seniūnijų veiklos nuostatus, atsako už vidaus administravimą savivaldybės administracijoje;

4) administruoja asignavimus, savivaldybės tarybos skirtus savivaldybės administracijai;

5) savivaldybės tarybos nustatyta tvarka administruoja savivaldybės biudžeto asignavimus ir kitus piniginius išteklius, organizuoja savivaldybės biudžeto vykdymą ir atsako už savivaldybės ūkinę ir finansinę veiklą, administruoja savivaldybės turtą;

6) įstatymų nustatyta tvarka skiria į pareigas ir iš jų atleidžia savivaldybės administracijos valstybės tarnautojus ir kitus savivaldybės administracijos darbuotojus, atlieka kitas Valstybės tarnybos įstatymo ir savivaldybės tarybos jam priskirtas personalo valdymo funkcijas;

7) koordinuoja ir kontroliuoja viešąsias paslaugas teikiančių subjektų darbą, atlieka kitas pagal įstatymus ir savivaldybės tarybos sprendimus jam priskirtas savivaldybės juridinių asmenų valdymo funkcijas;

8) organizuoja savivaldybės tarybos narių, valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, mokymą;

9) reglamento nustatyta tvarka atsiskaito už savo ir savivaldybės administracijos veiklą teikdamas veiklos ataskaitas savivaldybės tarybai ir merui;

10) reglamento nustatyta tvarka ir terminais, bet ne rečiau kaip kartą per metus informuoja savivaldybės gyventojus apie savo veiklą;

11) teikia merui siūlymus dėl didžiausio leistino valstybės tarnautojų pareigybių ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, skaičiaus savivaldybės administracijoje;

12) savivaldybės tarybos pavedimu tvirtina detaliuosius planus ir savivaldybės administracijos direktoriaus kompetencijai priskirtus specialiuosius planus.

9. Kai savivaldybės teritorijoje laikinai įvedamas tiesioginis valdymas, savivaldybės administracijos direktorius ir jo pavaduotojas (pavaduotojai) yra pavaldūs ir atskaitingi Vyriausybės įgaliotiniui.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-620](#), 2009-12-22, *Žin.*, 2009, Nr. 159-7206 (2009-12-31)

30 straipsnis. Savivaldybės administracija

1. Savivaldybės administracija yra savivaldybės įstaiga, kurią sudaro struktūriniai padaliniai, į struktūrinius padalinius neįeinantys valstybės tarnautojai ir savivaldybės administracijos filialai – seniūnijos (savivaldybės administracijos struktūriniai teritoriniai padaliniai). Savivaldybės administracijos struktūrą, jos veiklos nuostatus ir darbo užmokesčio fondą, didžiausią leistiną valstybės tarnautojų pareigybių ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių užmokestį iš savivaldybės biudžeto, skaičių savivaldybės administracijos direktoriaus siūlymu mero teikimu tvirtina ir keičia savivaldybės taryba, o pareigybes tvirtina savivaldybės administracijos direktorius. Savivaldybės administracijos įgaliojimai nėra susiję su savivaldybės tarybos įgaliojimų pabaiga. Savivaldybės administracija turi herbinį antspaudą ir sąskaitų bankuose.

2. Savivaldybės administracija:

1) savivaldybės teritorijoje organizuoja ir kontroliuoja savivaldybės institucijų sprendimų įgyvendinimą arba pati juos įgyvendina;

2) įgyvendina įstatymus ir Vyriausybės nutarimus, nereikalaujančius savivaldybės tarybos sprendimų;

3) įstatymų nustatyta tvarka organizuoja savivaldybės biudžeto pajamų, išlaidų ir kitų piniginių išteklių buhalterinės apskaitos tvarkymą, organizuoja ir kontroliuoja savivaldybės turto valdymą ir naudojimą;

4) administruoja viešųjų paslaugų teikimą;

5) per įgaliotus valstybės tarnautojus atstovauja savivaldybei savivaldybės įmonių ir akcinių bendrovių valdymo organuose;

6) rengia savivaldybės institucijų sprendimų ir potvarkių projektus;

7) atlieka sekretoriato, mero, tarybos narių ir savivaldybės kontrolieriaus (savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos) finansinį, ūkinį ir materialinį aptarnavimą.

3. Savivaldybės administracijos valstybės tarnautojų tarnybos sąlygos ir tvarka nustatyta Valstybės tarnybos įstatyme. Savivaldybės administracijos valstybės tarnautojai yra atskaitingi savivaldybės administracijos direktoriui.

4. Savivaldybės administracijos valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis, negali būti savivaldybės, kurioje jie dirba, tarybos nariais.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-971](#), 2010-06-30, *Žin.*, 2010, Nr. 86-4525 (2010-07-20)

31 straipsnis. Seniūnija ir seniūnas

1. Seniūnija yra savivaldybės administracijos filialas, veikiantis tam tikroje savivaldybės teritorijos dalyje. Seniūnijų skaičių, kiekvienos seniūnijos pavadinimą, aptarnaujamos teritorijos ribas ir seniūnijai perduodamas juridinio asmens (savivaldybės administracijos) funkcijas sprendimu nustato savivaldybės taryba. Jeigu savivaldybės taryba seniūnijų nestigia, įstatymuose nustatytas seniūnijos ir seniūno funkcijas įgyvendina kiti savivaldybės administracijos struktūriniai padaliniai.

2. Prireikus savivaldybės taryba seniūnijos aptarnaujamoje teritorijoje steigia viešąsias įstaigas ir savivaldybės įmones. Seniūnas gali būti paskirtas šių įstaigų ir įmonių valdymo organų nariu.

3. Seniūnija turi sąskaitą banke. Seniūnas turi herbinius antspaudus su Vyčiu ir su gyvenamosios vietovės, kurioje yra seniūnijos buveinė, ar savivaldybės herbu.

4. Seniūnas yra seniūnijos vadovas, seniūnijai skirtų asignavimų valdytojas. Jis yra karjeros valstybės tarnautojas. Seniūną į pareigas skiria ir iš jų atleidžia savivaldybės administracijos direktorius, vadovaudamasis šiuo ir Valstybės tarnybos įstatymais. Pretendentų į seniūno pareigas konkurso komisija sudaroma iš 7 narių; ne mažiau kaip 3 ir ne daugiau kaip 4 šios komisijos nariai turi būti tos seniūnijos aptarnaujamos teritorijos gyvenamųjų vietovių bendruomenių atstovai – seniūnaičiai.

5. Seniūnų interesams atstovauti valstybės institucijose ir Lietuvos savivaldybių asociacijoje gali būti steigama Lietuvos savivaldybių seniūnų asociacija.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-971](#), 2010-06-30, *Žin.*, 2010, Nr. 86-4525 (2010-07-20)

32 straipsnis. Seniūnijos ir seniūno funkcijos

1. Seniūnijos veiklą reglamentuoja savivaldybės administracijos direktoriaus patvirtinti seniūnijos veiklos nuostatai. Seniūnijos veikla finansuojama iš savivaldybės biudžeto. Kiekvienais metais, tvirtindama savivaldybės biudžetą, savivaldybės taryba tvirtina seniūnijų veiklos programas ir skiria joms įgyvendinti reikalingas lėšas. Savivaldybės taryba nustato seniūnijų veiklos programų sudarymo tvarką ir asignavimų paskirstymo kriterijus. Seniūnijos ir seniūno funkcijoms įgyvendinti reikalingos lėšos gali būti skiriamos ir iš kitų savivaldybės biudžeto asignavimų.

2. Seniūnija:

1) neviršydamą savo įgaliojimų, seniūnijos teritorijoje organizuoja ir kontroliuoja savivaldybės institucijų sprendimų įgyvendinimą arba pati juos įgyvendina;

2) prireikus įvertina atskirų šeimų (asmenų) gyvenimo sąlygas bei poreikius ir pateikia savivaldybės administracijai siūlymus dėl socialinės paramos toms šeimoms (asmenims) reikalingumo ir paramos būdų;

3) pagal kompetenciją organizuoja vaiko teisių apsaugą ir darbą su probleminėmis šeimomis, kuriose auga vaikai arba kurioms apribotos tėvų teisės į vaikus;

4) kaimo vietovėse tvarko namų ūkio knygas;

5) renka ir savivaldybės administracijos direktoriui teikia duomenis, reikalingus mokyklinio amžiaus vaikų apskaitai;

6) (neteko galios nuo 2011 m. sausio 1 d.);

7) kaimo vietovėse registruoja žemės, vandens telkinių, miško sklypų savininkų, valdytojų ir naudotojų pranešimus apie medžiojamųjų gyvūnų ir griežtai saugomų rūšių laukinių gyvūnų padarytą žalą ir teikia duomenis savivaldybės administracijos direktoriui;

9) dalyvauja rengiant ir įgyvendinant kaimo plėtros programas;

10) dalyvauja organizuojant civilinę saugą;

11) dalyvauja rengiant ir įgyvendinant gyventojų užimtumo programas seniūnijos aptarnaujamoje teritorijoje;

12) nustatyta tvarka dalyvauja rengiant gyventojų apklausas, atliekant gyventojų ir būstų, kitus visuotinius surašymus;

13) padeda organizuoti Respublikos Prezidento, Seimo rinkimus, rinkimus į Europos Parlamentą, savivaldybės tarybos rinkimus ir referendumus;

14) dalyvauja kuriant ir įgyvendinant informacinės visuomenės plėtros programas;

15) dalyvauja organizuojant arba organizuoja gyventojų poilsį;

16) organizuoja viešuosius ir visuomenei naudingus darbus;

17) organizuoja ir (arba) kontroliuoja savivaldybės kelių, bendrojo naudojimo teritorijų, kapinių, želdinių, gatvių, šaligatvių valymą ir priežiūrą, gatvių ir kitų viešų vietų apšvietimą, viešųjų tualetų paslaugų teikimą;

18) nustatyta tvarka gali organizuoti socialinės paramos teikimą ir pašalpų mokėjimą;

19) organizuoja ir įgyvendina valstybės perduotas funkcijas žemės ūkio srityje;

20) tvarko priskirtus registrus ir nustatyta tvarka teikia duomenis;

21) tvarko gyvenamosios vietos deklaravimo duomenų ir gyvenamosios vietos neturinčių asmenų apskaitą;

22) savivaldybės tarybos sprendimu tik tuo atveju, kai nėra viešųjų paslaugų teikėjo, gali laikinai teikti viešąsias paslaugas, kurias administruoti paskiriamas kitas savivaldybės administracijos padalinys.

3. Seniūnas:

1) atlieka seniūnijos vidaus administravimą;

2) administruoja seniūnijai skirtus asignavimus;

3) rengia seniūnijos veiklos programas, teikia jas svarstyti seniūnijos seniūnaičių sueigoje. Supažindina seniūnaičius su savivaldybės tarybos patvirtintomis programomis ir aptaria skirtų asignavimų naudojimą;

4) seniūnijos veiklos nuostatų nustatyta tvarka sudaro sutartis, rūpinasi jų vykdymu;

5) išduoda seniūnijai priskirtos teritorijos gyventojams Gyvenamosios vietos deklaravimo įstatyme nustatytus, taip pat šeimos sudėtį ir kitokius faktinę padėtį patvirtinančius dokumentus, išskyrus atvejus, kai tai pagal teisės aktus turi būti patvirtinta kitais dokumentais;

6) seniūnijoje, kurios aptarnaujamoje teritorijoje nėra civilinės metrikacijos įstaigų, registruoja mirtis;

7) išduoda leidimus laidoti, jeigu seniūnijos aptarnaujamoje teritorijoje atlieka kapinių priežiūrą;

8) Notariato įstatymo nustatyta tvarka neatlygintinai atlieka seniūnijai priskirtos teritorijos gyventojams notarinius veiksmus ir Civilinio kodekso nustatyta tvarka neatlygintinai tvirtina seniūnijai priskirtos teritorijos gyventojų oficialiesiems testamentams prilyginamus testamentus. Seniūnas notarinius veiksmus atlieka seniūnijos patalpose. Atlikti notarinius veiksmus ne seniūnijos patalpose seniūnas gali tik tuo atveju, kai suinteresuotas asmuo dėl svarbios priežasties negali atvykti į seniūnijos patalpas ir iškviečia seniūną į savo gyvenamąją vietą;

9) pagal kompetenciją surašo administracinių teisės pažeidimų protokolus, nagrinėja administracinių teisės pažeidimų bylas;

10) kontroliuoja, ar teikiant viešąsias paslaugas laikomasi teisės aktuose ir sutartyse nustatytų reikalavimų dėl jų teikimo, nagrinėja gyventojų prašymus, skundus dėl viešųjų paslaugų teikimo ir šiais klausimais pagal kompetenciją priima sprendimus. Savivaldybės administracijai, kitiems viešųjų paslaugų teikimą administruojantiems subjektams teikia pasiūlymus dėl viešųjų paslaugų teikimo gerinimo;

- 11) nustatyta tvarka prižiūri prekybą viešose vietose;
- 12) teikia savivaldybės administracijos direktoriui pasiūlymus dėl kitų savivaldybės administracijos struktūrinių padalinių valstybės tarnautojų ir savivaldybės įstaigų vadovų veiklos seniūnijai priskirtoje teritorijoje tobulinimo, savivaldybei priklausančių kelių, gyvenviečių gatvių, šaligatvių ir aikščių tvarkymo, vietinio susisiekimo transporto organizavimo, savivaldybei priklausančių pastatų ir statinių remonto, paminklų, kapinių priežiūros, viešųjų paslaugų teikimo gyventojams organizavimo;
- 13) prireikus rengia savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymų projektus, rengia savivaldybės tarybos sprendimų ir mero potvarkių projektus seniūnijos veiklos klausimais, organizuoja ir kontroliuoja priimtų sprendimų vykdymą;
- 14) šaukia seniūnijai priskirtos teritorijos gyventojų sueigas ir organizuoja gyventojų susitikimus su savivaldybės ir valstybės institucijų pareigūnais;
- 15) dalyvauja savivaldybės institucijų posėdžiuose, kai svarstomi su seniūnijai priskirtos teritorijos bendruomenės gyvenimu susiję klausimai, arba įgalioja tai daryti kitą seniūnijos valstybės tarnautoją;
- 16) apibendrina gyvenamųjų vietovių bendruomenių atstovų pastabas, pasiūlymus ir teikia juos savivaldybės administracijos direktoriui. Konsultuoja seniūnijai priskirtos teritorijos gyventojus ir teikia jiems informaciją apie savivaldybės institucijų, savivaldybės administracijos ir valstybės institucijų veiklą savivaldybės teritorijoje;
- 17) ne rečiau kaip kartą per metus teikia seniūnijos veiklos ataskaitą seniūnaičių sueigai ir savivaldybės administracijos direktoriui.

4. Seniūnijos veiklos nuostatuose gali būti seniūnijoms ir seniūnams pavesta atlikti ir kitas funkcijas, nepriskirtas kitiems savivaldybės administracijos struktūriniams padaliniais seniūnijai priskirtoje teritorijoje.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-921](#), 2010-06-22, *Žin.*, 2010, Nr. 81-4219 (2010-07-10)

Nr. [XI-971](#), 2010-06-30, *Žin.*, 2010, Nr. 86-4525 (2010-07-20)

Nr. [XI-1174](#), 2010-11-25, *Žin.*, 2010, Nr. 145-7429 (2010-12-11)

AŠTUNTASIS SKIRSNIS

ATSTOVAVIMAS GYVENAMŲJŲ VIETOVĮŲ BENDRUOMENĖMS

33 straipsnis. Gyvenamosios vietovės bendruomenės atstovo – seniūnaičio statusas

1. Iš seniūnijos aptarnaujamos teritorijos gyvenamųjų vietovių ar jų dalių yra sudaromos seniūnaitijos. Seniūnaitijų sudarymo projektą rengia seniūnas ir teikia savivaldybės administracijos direktoriui. Šį projektą tvirtina savivaldybės taryba savivaldybės administracijos direktoriaus teikimu.

2. Seniūnaitijų gyventojai šio įstatymo nustatyta tvarka renka gyvenamosios vietovės bendruomenės atstovus – seniūnaičius. Kandidatus į seniūnaičius gali siūlyti gyventojai, nevyriausybinių organizacijų, asociacijų, įstaigų ir organizacijų kolektyvai, veikiantys seniūnaitijoje.

3. Seniūnaitijose, kuriose gyvena ne daugiau kaip 500 gyventojų, seniūnaičiai paprastai renkami gyventojų susirinkime, kurį organizuoja seniūnas. Seniūnaitis renkamas atviru balsavimu. Išrinktas seniūnaičiu laikomas tas kandidatas, kuris surinko daugiausiai susirinkime dalyvavusių gyventojų balsų.

4. Seniūnaitijose, kuriose gyvena daugiau kaip 500 gyventojų, seniūnaičiai paprastai renkami apklausiant gyventojus. Rinkimus ir apklausą organizuoja ir sprendimus priima savivaldybės administracijos direktoriaus sudaryta komisija. Išrinktas seniūnaičiu laikomas daugiausiai balsų per apklausą gavęs kandidatas.

5. Seniūnaitis renkamas 2 metams. Seniūnaitis dirba visuomeniniais pagrindais. Seniūnaičio rinkimų datą skelbia seniūnas pagal savivaldybės administracijos direktoriaus sudarytą grafiką. Seniūnaičio rinkimų data skelbiama ne vėliau kaip prieš 15 dienų iki rinkimų.

6. Jeigu seniūnaitis atsisako savo įgaliojimų arba negali eiti pareigų dėl ligos, mirties ar dėl kitų priežasčių, organizuojami nauji seniūnaičio rinkimai. Rinkimų datą skelbia seniūnas savivaldybės administracijos direktoriaus pritarimu.

34 straipsnis. Seniūnaičio teisės ir pareigos

Seniūnaitis:

1) atstovauja seniūnaitijos gyventojų interesams seniūnijoje, savivaldybės institucijose ir savivaldybės teritorijoje veikiančiose valstybės įstaigose;

2) skatina seniūnaitijos gyventojus prižiūrėti gyvenamosios vietovės teritoriją (kelius, gatves, aikštes, kapines ir kitus infrastruktūros objektus), plėtoti ir organizuoti kaimo (miesto, miestelio) kultūrinį ir sportinį gyvenimą;

3) prireikus dalyvauja organizuojant gyventojų apklausas ir gyventojų susitikimus su tarybos nariais, seniūnu, savivaldybės administracijos direktoriumi arba šio įgaliotu atstovu, kitais savivaldybės ir valstybės institucijų atstovais;

4) turi teisę gauti informaciją apie savivaldybės institucijų, savivaldybės administracijos ir jos struktūrinių padalinių, kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų, Vyriausybės atstovo funkcijas ir darbo laiką. Šią informaciją seniūnaičiui teikia seniūnas;

5) turi teisę gauti savivaldybės institucijų parengtus teisės aktų projektus ir priimtus teisės aktus, susijusius su seniūnaitijos gyventojais, dalyvauti savivaldybės tarybos komitetų ir savivaldybės tarybos posėdžiuose, kai svarstomi klausimai, susiję su seniūnaitijos gyventojais, ir pareikšti seniūnaitijos gyventojų nuomonę apie poreikius ir interesus šiais klausimais, siūlyti problemų sprendimo variantus;

6) teikia informaciją seniūnaitijos gyventojams apie savivaldybės institucijų, savivaldybės administracijos ir jos padalinių, kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų, Vyriausybės atstovo funkcijas, jų darbo laiką ir darbo tvarką.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-971](#), 2010-06-30, *Žin.*, 2010, Nr. 86-4525 (2010-07-20)

35 straipsnis. Seniūnaičių sueiga

1. Seniūnaičiai seniūnijos aptarnaujamos teritorijos gyvenamųjų vietovių bendruomenėms rūpimus klausimus svarsto ir sprendimus priima seniūnaičių sueigoje. Seniūnaičių sueigos nuostatus tvirtina savivaldybės taryba. Savivaldybė neatlygintinai suteikia patalpas seniūnaičių sueigai organizuoti. Seniūnaičiai į sueigą renkasi savo iniciatyva arba seniūno kvietimu. Seniūnaičių sueiga teisėta, jeigu joje dalyvauja daugiau kaip pusė seniūnaičių. Sueigai pirmininkauja sueigoje dalyvaujančių seniūnaičių išrinktas sueigos pirmininkas. Seniūnaičių sueigoje sprendimai priimami atviru balsavimu paprasta sueigoje dalyvaujančių seniūnaičių balsų dauguma. Jeigu balsai pasiskirsto po lygiai, lemia sueigos pirmininko balsas. Seniūnaičių sueigos sprendimai surašomi sueigos protokole. Kai seniūnaičiai į sueigą renkasi patys, kviečiamas atvykti ir seniūnas.

2. Sueigoje seniūnaičiai aptaria ir priima sprendimus dėl seniūnijos veiklos programų, metinės seniūno veiklos ataskaitos įvertinimo ir svarsto kitus jiems svarbius klausimus. Seniūnaičių sueigos sprendimai yra rekomendaciniai.

3. Sueigoje seniūnaičiai sprendžia dėl projektų (kaimo plėtros programų ir kt.), kuriuos teikia seniūnijos aptarnaujamoje teritorijoje esančios bendruomeninės organizacijos, įgyvendinimo tikslingumo.

DEVINTASIS SKIRSNIS VIETOS GYVENTOJŲ APKLAUSA

36 straipsnis. Vietos gyventojų apklausos bendrieji principai

1. Gyventojai savo nuomonę viešųjų savivaldybės reikalų tvarkymo klausimais gali pareikšti dalyvaudami vietos gyventojų apklausoje (toliau – apklausa).

2. Apklausos rezultatai yra patariamąjo pobūdžio.

3. Dalyvavimas apklausoje yra laisvas (savanoriškas) ir grindžiamas visuotine, lygia teise tiesiogiai pareikšti nuomonę.

4. Apklausoje gali dalyvauti savivaldybės gyventojai, kurie turi teisę rinkti šios savivaldybės tarybą.

5. Atrankinės apklausos metu apklausiami gyventojai turi būti parenkami taip, kad kiekvienas, kuris galėtų būti apklausiamas, turėtų vienodas galimybes patekti tarp apklausiamųjų. Vertinant atrankinių apklausų rezultatus, turi būti nurodomi jų patikimumo duomenys.

6. Apklausą yra tiesioginė. Gyventojai apklausoje dalyvauja asmeniškai, jų reišiamos valios kontroliuoti neleidžiama.

7. Negalima varžyti gyventojų teisės dalyvauti apklausoje dėl jų lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų.

37 straipsnis. Apklausai teikiami klausimai

1. Apklausai gali būti teikiami klausimai, kuriuos savivaldybė sprendžia atlikdama savarankiškąsias ir sutartines funkcijas.

2. Apklausos dėl savivaldybių steigimo, esamų savivaldybių panaikinimo, taip pat jų teritorijų ribų bei centrų nustatymo ir keitimo rengiamos vadovaujantis Teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymu.

38 straipsnis. Apklausos būdai

1. Apklausos būdai:

1) tiesioginis gyventojų nuomonės įrašymas apklausos dalyvių sąrašo lapuose;

2) gyventojų nuomonės pareiškimas sueigoje balsuojant;

3) atrankinė gyventojų apklausa apklausos dalyvių būstuose;

4) atrankinė gyventojų apklausa telefonu.

2. Apklausos būdą pasiūlo apklausos iniciatorius, sprendimą dėl apklausos būdo priima savivaldybės taryba, atsižvelgdama į vietos sąlygas ir aplinkybes.

3. Savivaldybės taryba patvirtina nustatytu būdu daromos apklausos tvarką ir apklausos komisijos įgaliojimus.

39 straipsnis. Apklausos teritorija

Apklausa gali būti surengta visoje savivaldybės teritorijoje, seniūnijos (kelių seniūnijų) aptarnaujamoje teritorijoje (aptarnaujamose teritorijose) arba gyvenamosios vietovės (kelių gyvenamųjų vietovių) teritorijoje. Apklausos teritorija negali būti mažesnė kaip gyvenamosios vietovės teritorija.

40 straipsnis. Apklausos paskelbimo iniciatyvos teisė

1. Apklausos paskelbimo iniciatyvos teisė priklauso savivaldybės gyventojams ir savivaldybės tarybai.

2. Gyventojai apklausos paskelbimo iniciatyvos teisę įgyvendina ne mažiau kaip 10 procentų apklausos teritorijos gyventojų, turinčių teisę rinkti šios savivaldybės tarybą, reikalavimu.

3. Savivaldybės taryba apklausos paskelbimo iniciatyvos teisę įgyvendina ne mažiau kaip 1/4 savivaldybės tarybos narių grupės reikalavimu reglamento nustatyta tvarka.

41 straipsnis. Apklausos paskelbimo iniciatyvos teisės įgyvendinimas

1. Apklausos paskelbimo iniciatyvos teisę gyventojai įgyvendina tiesiogiai. Šiam tikslui sudaroma iniciatyvinė grupė iš ne mažiau kaip 10 gyventojų, turinčių teisę rinkti savivaldybės tarybą. Grupės atstovas asmeniškai pateikia merui prašymą įregistruoti iniciatyvinę grupę.

2. Iniciatyvinės grupės prašyme turi būti nurodyta: preliminarus arba galutinis apklausai teikiamo (teikiamų) klausimo (klausimų) tekstas, siūlomas apklausos būdas ir iniciatyvinės grupės koordinators (koordinatoriai). Be to, iniciatyvinės grupės prašyme gali būti pasiūlyta apklausos teritorija. Prašymą pasirašo visi iniciatyvinės grupės nariai.

3. Jeigu iniciatyvinės grupės prašyme pažymima, kad apklausai teikiamo (teikiamų) klausimo (klausimų) tekstas yra preliminarus, grupės atstovų prašymu savivaldybės administracija suteikia reikalingą pagalbą rengiant galutinį apklausai teikiamo (teikiamų) klausimo (klausimų) tekstą. Galutinį klausimo (klausimų) tekstą pasirašo visi iniciatyvinės grupės nariai ir jis pateikiamas merui.

4. Meras paveda savivaldybės administracijos direktoriui spręsti iniciatyvinės grupės įregistravimo klausimą. Savivaldybės administracijos direktorius, gavęs iniciatyvinės grupės prašymą, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas įregistruoja iniciatyvinę grupę ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo jos įregistravimo išduoda vidaus reikalų ministro patvirtintos formos gyventojų parašų dėl reikalavimo paskelbti apklausą rinkimo lapus.

5. Gyventojų iniciatyvos paskelbti apklausą teisei įgyvendinti nustatomas vieno mėnesio laikotarpis. Jis skaičiuojamas nuo gyventojų parašų dėl reikalavimo paskelbti apklausą rinkimo lapų išdavimo dienos.

6. Jeigu per šio straipsnio 5 dalyje nustatytą terminą nesurenkamas reikiamas gyventojų parašų skaičius, savivaldybės administracijos direktorius tolesnį parašų rinkimą nutraukia.

7. Gyventojų reikalavimus dėl apklausos paskelbimo kaupia iniciatyvinė grupė. Per šio straipsnio 5 dalyje nustatytą terminą surinkusi reikiamą gyventojų parašų dėl reikalavimo paskelbti apklausą skaičių, iniciatyvinė grupė surašo parašų rinkimo baigiamąjį aktą ir jį kartu su gyventojų reikalavimais perduoda savivaldybės administracijos direktoriui.

42 straipsnis. Sprendimo paskelbti apklausą priėmimas

1. Jeigu per šio įstatymo 41 straipsnio 5 dalyje nustatytą terminą yra surinktas reikiamas parašų dėl reikalavimo paskelbti apklausą skaičius ir nenustatyta parašų rinkimo pažeidimų (gyventojų parašų klastojimo atveju ar savanoriškumo principo pažeidimų), savivaldybės taryba privalo priimti sprendimą paskelbti apklausą.

2. Savivaldybės taryba ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo parašų rinkimo baigiamąjo akto ir gyventojų reikalavimų pateikimo savivaldybės administracijos direktoriui dienos priima sprendimą paskelbti apklausą.

3. Sprendime paskelbti apklausą turi būti nustatyta: apklausai teikiamo (teikiamų) klausimo (klausimų) tekstas, apklausos teritorija, apklausos būdas, apklausos data ir vieta, taip pat apklausos komisijos sudėtis. Iniciatyvinė grupė turi teisę į apklausos komisiją deleguoti savo atstovą.

4. Savivaldybės tarybos sprendimas paskelbti apklausą turi būti paskelbtas per vietines (regiono) visuomenės informavimo priemones.

43 straipsnis. Apklausos agitacija

1. Apklausos agitacijos kampanijos pradžia yra gyventojų iniciatyvinės grupės įregistravimo savivaldybės administracijoje diena.

2. Apklausos agitacija gali būti įvairių formų ir būdų, išskyrus tuos, kurie pažeidžia Konstituciją, įstatymus ir kitus teisės aktus.

3. Apklausos agitacijos kampanijoje negali dalyvauti apklausos komisijos nariai.

44 straipsnis. Apklausos organizavimas

Apklausą organizuoja meras savivaldybės tarybos nustatyta tvarka.

45 straipsnis. Apklausos rezultatų nustatymas ir paskelbimas

1. Apklausa laikoma įvykusia, jeigu savo nuomonę pateiktu (pateiktais) klausimu (klausimais) pareiškė ne mažiau kaip 25 procentai apklausos teritorijos gyventojų, turinčių teisę dalyvauti apklausoje. Šis reikalavimas netaikomas atrankinei apklausai.

2. Apklausos rezultatus ne vėliau kaip per 5 darbo dienas po apklausos pabaigos apklausos komisija pateikia merui ir paskelbia per vietines (regiono) visuomenės informavimo priemones.

46 straipsnis. Apklausiai teiktų klausimų sprendimas

Apklausos rezultatai turi būti svarstomi savivaldybės tarybos posėdyje reglamento nustatyta tvarka ir į juos gali būti atsižvelgiama priimant sprendimą dėl apklausai pateikto (pateiktų) klausimo (klausimų).

47 straipsnis. Apklausos organizavimo išlaidos

Apklausos organizavimo išlaidos apmokamos iš savivaldybės biudžeto.

DEŠIMTASIS SKIRSNIS TURTAS IR FINANSAI

48 straipsnis. Savivaldybių nuosavybė

1. Savivaldybių turto sandara ir įsigijimo būdai, šio turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo tvarka nustatyta Konstitucijoje, įstatymuose, Vyriausybės nutarimuose ir savivaldybių tarybų sprendimuose.

2. Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto savininko funkcijas, susijusias su savivaldybei nuosavybės teise priklausančiu turtu, remdamasi įstatymais įgyvendina savivaldybės taryba.

3. Savivaldybės turtą kitos savivaldybės institucijos, įstaigos, organizacijos ir įmonės valdo, naudoja ir disponuoja juo patikėjimo teise Biudžetinių įstaigų, Valstybės ir savivaldybės įmonių, Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo ir kitų įstatymų bei savivaldybės tarybos sprendimų nustatyta tvarka.

4. Savivaldybės joms patikėjimo teise perduotą valstybės turtą valdo, naudoja ir disponuoja juo įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

49 straipsnis. Turtiniai santykiai, kai keičiamos savivaldybių teritorijų ribos

1. Kai steigama, likviduojama savivaldybė ar keičiamos jos teritorijos ribos, kitai savivaldybei perduodama ta savivaldybės nekilnojamojo turto dalis, kuri yra priskiriamoje teritorijoje. Kartu su perduodamu nekilnojamuoju turtu perduodamas ir su juo susijęs turtas, finansiniai ir kitokie įsipareigojimai bei teisės. Kitas turtas ir skolos, įvertinus faktinę būklę ir savivaldybių siūlymus, paskirstoma savivaldybėms Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos sprendimu.

2. Dėl šio straipsnio 1 dalyje nurodytų pertvarkymų kilusius savivaldybių turtinius ginčus sprendžia teismas.

50 straipsnis. Savivaldybių finansiniai ištekliai ir jų panaudojimas

1. Savivaldybių finansinius išteklius sudaro:

- 1) pagal įstatymus ir kitus teisės aktus iš mokesčių gaunamos savivaldybių biudžetų pajamos;
- 2) pajamos iš savivaldybių turto (nuosavybės);
- 3) įstatymų nustatyta tvarka gautos baudos;
- 4) įstatymų nustatytos vietinės rinkliavos;
- 5) savivaldybių biudžetinių įstaigų pajamos už teikiamas paslaugas;
- 6) pajamos už savivaldybių lėšų likučius einamosiose sąskaitose;
- 7) pajamos, gautos už išnuomotą valstybinę žemę ir valstybinio vidaus vandenų fondo vandens telkinius, ir Vyriausybės nustatyta tvarka paskirsčius lėšas už parduotus ne žemės ūkio paskirčiai valstybinės žemės sklypus;
- 8) valstybės biudžeto dotacijos;
- 9) kitos įstatymų nustatytos pajamos;
- 10) negrąžintina finansinė parama (piniginės lėšos);
- 11) paskolos.

2. Savivaldybės dalį pajamų gauna iš mokesčių, kurių tarifus, neviršydamos įstatymų numatytų dydžių, didina ar mažina savivaldybių tarybos.

3. Savivaldybių biudžetų lėšos gali būti naudojamos tik savivaldybių funkcijoms: savivaldybių tarybų patvirtintoms socialinėms ir ekonominėms, kitoms programoms įgyvendinti, savivaldybių biudžetinėms įstaigoms išlaikyti ir viešųjų paslaugų teikimui organizuoti.

4. Savivaldybės arba jų vardu Lietuvos savivaldybių asociacija derina teisės aktų, pagal kuriuos numatoma keisti savivaldybių funkcijas, pajamas ir (ar) išlaidas, projektus kartu su prie jo pridėtais finansiniais skaičiavimais.

5. Jeigu savivaldybių biudžetų pajamos ar išlaidos dėl valstybės institucijų priimtų teisės aktų keičiasi, pasikeitusios sumos, išskyrus sumas, kuriomis savivaldybių biudžetai sumažėja dėl valstybinės žemės laisvosios ekonominės zonos teritorijoje nuomos mokesčio, panaudoto žemei išpirkti iš žemės savininkų šioje teritorijoje, kompensuojamos atitinkamai iš valstybės ar savivaldybių biudžetų. Kompensuojamos sumos nustatomos Savivaldybių biudžetų pajamų nustatymo metodikos įstatymo nustatyta tvarka. Jeigu kyla ginčas, galutinį sprendimą priima teismas.

6. Papildomos ir planą viršijančios biudžeto pajamos, gautos vykdant biudžetą, taip pat sutaupytos lėšos (išlaidos) lieka savivaldybėms, išskyrus kitus įstatymuose nustatytus atvejus.

7. Lėšos valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti skiriamos iš valstybės biudžeto arba valstybės piniginių fondų ir pervedamos savivaldybėms kaip specialioji tikslinė dotacija.

51 straipsnis. Savivaldybės biudžeto rengimas ir kontrolė

1. Kiekviena savivaldybė turi savarankišką biudžetą. Savivaldybės biudžetas sudaromas ir tvirtinamas vieniems biudžetiniams metams. Savivaldybių biudžetų rengimo, svarstymo ir tvirtinimo procedūra nustatyta Biudžeto sandaros įstatyme ir Vyriausybės nutarimu patvirtintose taisyklėse.

2. Biudžetiniais metais savivaldybės taryba biudžetą gali tikslinti.

3. Savivaldybės biudžeto sudarymo pagrindas yra savivaldybės tarybos patvirtintos socialinės, ekonominės ir kitos programos, taip pat savivaldybių funkcijoms įgyvendinti reikalingų lėšų skaičiavimai.

4. Savivaldybės turi sudaryti sąlygas gyventojams reglamento nustatyta tvarka svarstyti savivaldybės biudžeto projektą.

5. Pasibaigus biudžetiniams metams, savivaldybės tarybos sprendimu gali būti atliekamas nepriklausomas finansinis ir (ar) veiklos auditas. Jeigu nepriklausomas auditas atliekamas, audito ataskaita turi būti viešai apsvaistyta savivaldybės tarybos posėdyje ne vėliau kaip iki atitinkamų biudžetinių metų rugsėjo 1 dienos.

6. Prireikus valstybės kontrolieriaus sprendimu Valstybės kontrolė gali atlikti savivaldybių, taip pat savivaldybių įstaigų ir savivaldybių kontroliuojamų įmonių finansinį (teisėtumo) ir veiklos auditą.

VIENUOLIKTASIS SKIRSNIS SAVIVALDYBIŲ SANTYKIAI SU VALSTYBĖS INSTITUCIJOMIS IR ATSTOVAVIMAS

52 straipsnis. Savivaldybių santykiai su valstybės institucijomis ir įstaigomis

1. Savivaldybių santykiai su valstybės institucijomis ir įstaigomis grindžiami Konstitucija ir įstatymais.

2. Savivaldybės nėra pavaldžios valstybės institucijoms.

3. Centriniai ir teritoriniai valstybinio administravimo subjektai, svarstydami su vienos savivaldybės ar visų savivaldybių interesais susijusius klausimus, apie tai praneša atitinkamos savivaldybės merui ar Lietuvos savivaldybių asociacijai. Savivaldybės tarybos ar Lietuvos savivaldybių asociacijos valdymo organų raštu pateiktus siūlymus valstybinio administravimo subjektai išnagrinėja (įvertina) ir pateikia atsakymą.

4. Sprendimų dėl valstybės teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų pakeitimo projektai svarstomi su savivaldybėmis teisės aktų nustatyta tvarka.

5. Valstybė remia savivaldybių tarybų narių, valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, mokymą.

6. Savivaldybės, planuodamos ir sprendamos visus su jomis tiesiogiai susijusius klausimus, prireikus gali gauti konsultacijų iš valstybės institucijų.

7. Rengiami ar svarstomi su savivaldybių veikla susiję įstatymų ir kitų teisės aktų projektai aptariami su atskiromis savivaldybėmis arba Lietuvos savivaldybių asociacija Seimo statuto ir Vyriausybės darbo reglamento, kitų valstybinio administravimo subjektų nustatyta tvarka.

8. Kasmet Vyriausybė ir Lietuvos savivaldybių asociacija Savivaldybių biudžetų pajamų nustatymo metodikos įstatymo nurodytus rodiklius ir savivaldybių demografinių, socialinių ir kitų rodiklių pirminius statistinius duomenis svarsto pagal Vyriausybės patvirtintas šių rodiklių derinimo taisykles.

9. Vyriausybės ir Lietuvos savivaldybių asociacijos interesams ir pozicijoms derinti šalių susitarimu sudaroma dvišalė komisija.

53 straipsnis. Savivaldybių atstovavimas

Vyriausybėje, kitose valstybės institucijose ir tarptautinėse organizacijose bendriems savivaldybių interesams atstovauja Lietuvos savivaldybių asociacija.

DVYLIKTASIS SKIRSNIS

SAVIVALDYBIŲ TEISINĖS GARANTIJOS IR ADMINISTRACINĖ PRIEŽIŪRA

54 straipsnis. Savivaldybių teisės ir jų apsauga

1. Savivaldybės dėl savo teisių pažeidimo, atsižvelgdamos į pažeidimo pobūdį, gali kreiptis į teismą. Savivaldybės vardu veikia savivaldybės institucijos pagal šiame ir kituose įstatymuose joms suteiktus įgaliojimus.
2. Savivaldybės tarybos sprendimai, neviršijantys tarybos kompetencijos, privalomi savivaldybės administracijai, visoms savivaldybės teritorijoje esančioms įstaigoms, įmonėms ir organizacijoms, gyventojams.
3. Valstybinio administravimo subjektams draudžiama savivaldybių įgaliojimus ir teises suvaržyti ar apriboti, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus.
4. Savivaldybės tarybos sprendimai dėl vietinių rinkliavų ir mokesčių, taip pat savivaldybės tarybos sprendimais patvirtintos taisyklės, už kurių pažeidimą įstatymai numato administracinę atsakomybę, galioja visoje savivaldybės teritorijoje ir jų laikytis privalo visos institucijos, įstaigos, įmonės ir gyventojai, taip pat į savivaldybės teritoriją atvykę kiti fiziniai ir juridiniai asmenys.
5. Savivaldybės turi teisę imtis visų teisėtų priemonių, kad būtų laikomasi savivaldybės teritorijos bendrojo plano ir su jo įgyvendinimu susijusių reikalavimų.
6. Savivaldybės turi teisę pačios ir per Lietuvos savivaldybių asociaciją dalyvauti rengiant įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių vietos savivaldą ar nustatančių savivaldybių funkcijas, projektus, dėl parengtų projektų pareikšti savo siūlymus ir pastabas.

55 straipsnis. Savivaldybių veiklos priežiūra

1. Kaip savivaldybės laikosi įstatymų, kaip vykdo Vyriausybės sprendimus, Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo nustatyta tvarka prižiūri Vyriausybės skiriami valstybės pareigūnai – Vyriausybės atstovai.
2. Gyventojų skundus dėl savivaldybės pareigūnų piktnaudžiavimo ar biurokratizmo tiria Seimo kontrolieriai; jų įgaliojimai nustatyti Seimo kontrolierių įstatyme.
3. Savivaldybės institucijų ir valstybės tarnautojų aktai ar veiksmai, pažeidžiantys gyventojų, institucijų, įstaigų, įmonių ir organizacijų teises, gali būti skundžiami Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.
4. Savivaldybių funkcijos ir teisių apribojimai, kai skelbiama karo ir (ar) nepaprastoji padėtis, nustatoma specialiuose įstatymuose.

TRYLIKTAJIS SKIRSNIS SAVIVALDYBIŲ ATRIBUTIKA IR RAŠTVEDYBA

56 straipsnis. Savivaldybių atributika

1. Savivaldybės turi savo atributiką.
2. Savivaldybių atributiką ir jos naudojimo tvarką reglamentuoja Lietuvos Respublikos valstybės herbo, kitų herbų ir herbinių ženklų įstatymas.
3. Savivaldybių herbai yra savivaldybių nuosavybė ir Lietuvos Respublikos valstybės herbo, kitų herbų ir herbinių ženklų įstatymo nenustatytais atvejais gali būti naudojami tik savivaldybių tarybų leidimu.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XI-971](#), 2010-06-30, *Žin.*, 2010, Nr. 86-4525 (2010-07-20)

57 straipsnis. Savivaldybių raštvedyba

Savivaldybių raštvedyba, apskaitos, savivaldybių ataskaitų rinkinių ir konsoliduotųjų ataskaitų rinkinių, finansiniai ir techniniai dokumentai tvarkomi lietuvių kalba ir turi atitikti galiojančiuose teisės aktuose nustatytus raštvedybos reikalavimus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [X-1830](#), 2008-11-14, *Žin.*, 2008, Nr. 137-5379 (2008-11-29)

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Lietuvos Respublikos
vietos savivaldos įstatymo
priedas

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 1994 m. gruodžio 19 d. Tarybos direktyva 94/80/EB, nustatanti išsamias priemones Sąjungos piliečiams, gyvenantiems valstybėje narėje ir nesantiems jos piliečiais, naudotis balsavimo teise ir būti kandidatais per vietos savivaldos rinkimus (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 20 skyrius, 1 tomas, p. 12) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2006 m. lapkričio 20 d. Tarybos direktyva 2006/106/EB (OL 2006 L 363, p. 409).

2. 2006 m. lapkričio 16 d. Komisijos direktyva 2006/111/EB dėl finansinių santykių tarp valstybių narių ir valstybės įmonių skaidrumo ir dėl finansinio skaidrumo tam tikrose įmonėse (OL 2006 L 318, p. 17).

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [I-835](#), 95.04.04, Žin., 1995, Nr. 30-683 (95.04.07)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 7 STRAIPSNIO PAKEITIMO

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [I-1033](#), 95.07.05, Žin., 1995, Nr. 59-1486 (95.07.19)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO PAPILDYMO

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [I-1041](#), 95.09.14, Žin., 1995, Nr. 79-1820 (95.09.27)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 19 STRAIPSNIO PAPILDYMO

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [I-1227](#), 96.03.14, Žin., 1996, Nr. 33-804 (96.04.12)

LIETUVOS RESPUBLIKOS VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 29 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [I-1262](#), 96.03.28, Žin., 1996, Nr. 35-869 (96.04.19)

LIETUVOS RESPUBLIKOS VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 17 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

6.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [I-1330](#), 96.05.07, Žin., 1996, Nr. 50-1196 (96.05.29)

LIETUVOS RESPUBLIKOS VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 15, 18 IR 23 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 1997 metų sausio 1 d.

7.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-95](#), 97.01.23, Žin., 1997, Nr.11-206 (97.02.05)
LIETUVOS RESPUBLIKOS VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 12, 26 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR
PAPILDYMO ĮSTATYMAS

8.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [VIII-123](#), 97.02.25, Žin., 1997, Nr.20-446 (97.03.07)
LIETUVOS RESPUBLIKOS VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 15, 17, 18, 19, 26,
28 STRAIPSNIŲ PAPILDYMO IR PAKEITIMO BEI 30 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU
GALIOS ĮSTATYMAS

9.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [VIII-233](#), 97.06.03, Žin., 1997, Nr.53-1228 (97.06.11)
LIETUVOS RESPUBLIKOS VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 4 STRAIPSNIO PAPILDYMO
ĮSTATYMAS

10.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [VIII-299](#), 97.06.24, Žin., 1997, Nr.62-1465 (97.07.01)
LIETUVOS RESPUBLIKOS VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 16 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

11.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [VIII-497](#), 97.11.06, Žin., 1997, Nr.106-2669 (97.11.21)
LIETUVOS RESPUBLIKOS VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 15 IR 18 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

12.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [VIII-731](#), 98.05.14, Žin., 1998, Nr.51-1393 (98.06.03)
LIETUVOS RESPUBLIKOS VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 7, 15, 28 STRAIPSNIŲ PAPILDYMO IR
PAKEITIMO ĮSTATYMAS

13.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [VIII-929](#), 98.11.17, Žin., 1998, Nr.105-2900 (98.12.02)
LIETUVOS RESPUBLIKOS VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 15 IR 18 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR
PAPILDYMO ĮSTATYMAS

14.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [VIII-937](#), 98.11.24, Žin., 1998, Nr.108-2955 (98.12.09)
LIETUVOS RESPUBLIKOS VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 13, 20 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR
PAPILDYMO ĮSTATYMAS

15.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [VIII-2018](#), 2000 10 12, Žin., 2000, Nr. 91-2832 (2000 10 27)
VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS
Nauja įstatymo redakcija

16.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [IX-426](#), 2001-07-05, Žin., 2001, Nr. 64-2323 (2001-07-25)
VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 8, 20 IR 31 STRAIPSNIŲ PAPILDYMO ĮSTATYMAS
Šio įstatymo 1 ir 3 straipsniai galioja iki Gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo įsigaliojimo, t. y. iki 2003
m. sausio 1 d.

17.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-482](#), 2001-08-02, Žin., 2001, Nr. 71-2515 (2001-08-17)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 41 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

18.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-519](#), 2001-09-25, Žin., 2001, Nr. 85-2969 (2001-10-05)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 11, 15, 17, 21, 27, 28, 29, 30, 36, 37 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

19.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-585](#), 2001-11-08, Žin., 2001, Nr. 99-3519 (2001-11-28)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 7 IR 21 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Įstatymas įsigalioja nuo 2002 m. sausio 1 d.

20.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-633](#), 2001-12-10, Žin., 2001, Nr. 110-3984 (2001-12-29)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 8, 17, 19, 21 STRAIPSNIŲ PAPILDYMO IR PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2002 m. balandžio 1 d.

Pakeitimas:

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-823](#), 2002-03-28, Žin., 2002, Nr. 33-1256 (2002-03-30)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 8, 17, 19, 21 STRAIPSNIŲ PAPILDYMO IR PAKEITIMO ĮSTATYMO 1 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2002 m. balandžio 1 d.

21.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-839](#), 2002-04-09, Žin., 2002, Nr. 43-1604 (2002-04-26)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 6, 17, 19 IR 26 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

22.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-963](#), 2002-06-20, Žin., 2002, Nr. 68-2765 (2002-07-03)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 3, 14, 18, 20, 25, 36, 41 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas, išskyrus 6 straipsnį, įsigalioja nuo Lietuvos Respublikos Konstitucijos 119 straipsnio pakeitimo įstatymo įsigaliojimo dienos.

23.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1095](#), 2002-09-24, Žin., 2002, Nr. 96-4171 (2002-10-04)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 7, 8 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2003 m. sausio 1 d.

24.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1137](#), 2002-10-15, Žin., 2002, Nr. 103-4605 (2002-10-30)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 17, 21 STRAIPSNIŲ PAPILDYMO BEI ĮSTATYMO PAPILDYMO TRYLIKUOJAMŲ SKIRSNIO ĮSTATYMAS

25.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1172](#), 2002-11-05, Žin., 2002, Nr. 112-4976 (2002-11-22)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 17, 26, 30 IR 31 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

26.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1283](#), 2002-12-10, Žin., 2002, Nr. 127-5749 (2002-12-31)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 11 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

27.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1313](#), 2003-01-23, Žin., 2003, Nr. 12-439 (2003-01-31)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 31 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

28.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1327](#), 2003-01-28, Žin., 2003, Nr. 17-704 (2003-02-19)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 3, 5, 6, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 28, 29, 30, 31, 33, 49, 50 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR 19 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMAS

Šis Įstatymas įsigalioja nuo 2003 m. vasario 25 d.

Įsigaliojus šiam Įstatymui, visus savivaldybės valdybai bei merui kitų įstatymų priskirtus vykdomuosius įgaliojimus iki tų įstatymų pakeitimo įgyvendina savivaldybės administracijos direktorius.

29.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1354](#), 2003-03-04, Žin., 2003, Nr. 28-1124 (2003-03-21)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 8, 14, 15, 17, 20, 24, 26, 29, 31, 40 STRAIPSNIŲ PAPILDYMO IR PAKEITIMO ĮSTATYMAS

30.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1449](#), 2003-04-03, Žin., 2003, Nr. 38-1694 (2003-04-24)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 28 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis Įstatymas įsigalioja kartu su Lietuvos Respublikos baudžiamuoju kodeksu (Žin., 2000, Nr. [89-2741](#)) ir Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksu (Žin., 2002, Nr. [37-1341](#)), t.y. nuo 2003 m. gegužės 1 d.

31.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1514](#), 2003-04-17, Žin., 2003, Nr. 42-1918 (2003-05-01)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 8 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

32.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1568](#), 2003-05-20, Žin., 2003, Nr. 54-2371 (2003-06-04)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 42 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

33.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1693](#), 2003-07-04, Žin., 2003, Nr. 73-3357 (2003-07-23)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 3, 4, 14, 15, 16, 17, 20, 24, 25, 27, 28, 29, 31, 36, 38, 41 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 29(1) STRAIPSNIU ĮSTATYMAS

34.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1764](#), 2003-10-14, Žin., 2003, Nr. 104-4636 (2003-11-05)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 3, 4, 15, 17, 20, 21, 29, 31, 37, 38 STRAIPSNIŲ IR ŠEŠTOJO SKIRSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šio Įstatymo 1, 3, 4, 6, 7 ir 10 straipsniai įsigalioja nuo 2004 m. sausio 1 d.

Iki šio Įstatymo įsigaliojimo paskirtų savivaldybių kontrolierių jiems nustatyta kadencijos trukmė įsigaliojus šiam Įstatymui iš naujo nenustatoma.

35.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1838](#), 2003-11-20, Žin., 2003, Nr. 115-5193 (2003-12-10)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 7 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

36.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1927](#), 2003-12-18, Žin., 2004, Nr. 4-33 (2004-01-07)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 11, 12, 14, 20, 25, 38 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

37.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2204](#), 2004-04-29, Žin., 2004, Nr. 73-2537 (2004-04-30)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 2 STRAIPSNIO PAPILDYMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO PRIEDU ĮSTATYMAS

38.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2422](#), 2004-08-23, Žin., 2004, Nr. 134-4839 (2004-09-02)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 17 IR 30 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

39.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-160](#), 2005-04-14, Žin., 2005, Nr. 57-1941 (2005-05-05)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 7, 8, 17 STRAIPSNIŲ PAPILDYMO IR PAKEITIMO ĮSTATYMAS

40.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-345](#), 2005-09-27, Žin., 2005, Nr. 121-4329 (2005-10-11)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 27 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Asmenų, priimtų į savivaldybės kontrolieriaus pareigas iki šio įstatymo įsigaliojimo ir jas einančių pasibaigus jų kadencijai, valstybės tarnybos santykiai jų sutikimu tęsiasi.

41.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-396](#), 2005-11-17, Žin., 2005, Nr. 143-5170 (2005-12-08)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 8, 29(1), 31 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2007 m. liepos 1 d.

42.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-472](#), 2005-12-22, Žin., 2005, Nr. 153-5641 (2005-12-31)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 7 IR 8 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

43.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-494](#), 2006-01-19, Žin., 2006, Nr. 17-590 (2006-02-11)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 7, 8, 14 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO BEI PAPILDYMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 21(1) STRAIPSNIO ĮSTATYMAS

Šio įstatymo 1 straipsnis įsigalioja nuo 2006 m. liepos 1 d.

Šio įstatymo 2 straipsnis įsigalioja nuo 2007 m. sausio 1 d.

44.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-548](#), 2006-04-06, Žin., 2006, Nr. 46-1647 (2006-04-27)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 8 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

45.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-687](#), 2006-06-13, Žin., 2006, Nr. 73-2756 (2006-06-30)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 8 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

46.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-748](#), 2006-07-04, Žin., 2006, Nr. 80-3140 (2006-07-22)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 4 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR 14 STRAIPSNIO PAPILDYMO ĮSTATYMAS

47.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-749](#), 2006-07-11, Žin., 2006, Nr. 82-3251 (2006-07-27)

KONCESIJŲ ĮSTATYMO, VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

48.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-1034](#), 2007-01-18, Žin., 2007, Nr. 12-496 (2007-01-30)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 8 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2007 m. kovo 1 d.

49.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-1183](#), 2007-06-14, Žin., 2007, Nr. 72-2832 (2007-06-30)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 8 STRAIPSNIO IR PRIEDO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas, išskyrus 4 straipsnį, įsigalioja nuo 2007 m. spalio 1 d.

50.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-1221](#), 2007-06-26, Žin., 2007, Nr. 77-3053 (2007-07-12)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 17, 27 IR 43 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2009 m. sausio 1 d.

51.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-1245](#), 2007-06-28, Žin., 2007, Nr. 80-3219 (2007-07-19)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 7 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2008 m. sausio 1 d.

52.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-1422](#), 2008-01-17, Žin., 2008, Nr. 15-508 (2008-02-05)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

53.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-1722](#), 2008-09-15, Žin., 2008, Nr. 113-4290 (2008-10-01)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Nauja įstatymo redakcija

Šio įstatymo 1 straipsnis įsigalioja 2008 m. spalio 1 d., išskyrus 2 straipsnyje nurodytas išimtis.

Šio įstatymo atitaisymas skelbtas: Žin., 2011, Nr. 45 (2011-04-13)

Pakeitimas:

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-1830](#), 2008-11-14, Žin., 2008, Nr. 137-5379 (2008-11-29)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMO 1 IR 2 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

54.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-300](#), 2009-06-16, Žin., 2009, Nr. 77-3165 (2009-06-30)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 16, 27 STRAIPSNIŲ PAPILDYMO IR PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2010 m. sausio 1 d.

55.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-620](#), 2009-12-22, Žin., 2009, Nr. 159-7206 (2009-12-31)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 16 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR 29 STRAIPSNIO PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja 2010 m. sausio 1 d.

56.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-682](#), 2010-02-11, Žin., 2010, Nr. 25-1177 (2010-03-02)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 6 IR 16 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja 2010 m. liepos 1 d.

57.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-770](#), 2010-04-20, Žin., 2010, Nr. 51-2480 (2010-05-04)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 16 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja 2010 m. liepos 1 d.

58.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-921](#), 2010-06-22, Žin., 2010, Nr. 81-4219 (2010-07-10)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 7 IR 32 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

59.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-997](#), 2010-07-02, Žin., 2010, Nr. 84-4406 (2010-07-15)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 6 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja 2010 m. spalio 1 d.

60.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-971](#), 2010-06-30, Žin., 2010, Nr. 86-4525 (2010-07-20)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 6, 7, 13, 16, 19, 20, 26, 30, 31, 32, 34, 56 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šio įstatymo 4 straipsnio 2 dalis ir 5, 6, 7 straipsniai įsigalioja 2010 m. spalio 1 d.

61.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-1126](#), 2010-11-12, Žin., 2010, Nr. 139-7110 (2010-11-27)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 19 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

62.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-1174](#), 2010-11-25, Žin., 2010, Nr. 145-7429 (2010-12-11)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 7 IR 32 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja 2011 m. sausio 1 d.

63.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-1323](#), 2011-04-14, Žin., 2011, Nr. 52-2500 (2011-05-03)

VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 13 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2011 m. liepos 1 d.

*** Pabaiga ***

Konstitucinio Teismo nutarimai:

1.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, [Nutarimas](#)

2002-12-24, Žin., 2003, Nr. 19-828 (2003-02-25)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO 3 STRAIPSNIO 3 DALIES (2000 M. SPALIO 12 D. REDAKCIJA), 3 STRAIPSNIO 4 DALIES (2000 M. SPALIO 12 D. REDAKCIJA), 5 STRAIPSNIO 1 DALIES 2 PUNKTO (2000 M. SPALIO 12 D. REDAKCIJA), 18 STRAIPSNIO 1 DALIES (2000 M. SPALIO 12 D. REDAKCIJA), 19 STRAIPSNIO 1 DALIES 2, 3, 4, 8, 15 PUNKTŲ (2000 M. SPALIO 12 D. REDAKCIJA), 21 STRAIPSNIO 1 DALIES 1, 5, 7, 9, 12, 15, 16, 17, 18 PUNKTŲ (2000 M. SPALIO 12 D. REDAKCIJA), ŠIOS DALIES 6 PUNKTO (2000 M. SPALIO 12 D. IR 2001 M. RUGSĖJO 25 D. REDAKCIJOS) IR ŠIOS DALIES 14 PUNKTO (2000 M. SPALIO 12 D. IR 2001 M. LAPKRIČIO 8 D. REDAKCIJOS), TAIP PAT DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJOS 119 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO TAIKYMO TVARKOS KONSTITUCINIO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJOS 119 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO TAIKYMO TVARKOS KONSTITUCINIO ĮSTATYMO ĮRAŠYMO Į KONSTITUCINIŲ ĮSTATYMŲ SĄRAŠĄ ĮSTATYMO ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJAI

*** Pabaiga ***

Redagavo Aušrinė Trapinskienė (2011-05-03)

ausrine.trapinskiene@lrs.lt